

23/ ročník 12 23. 11. 2004 31 Sk

Obrana

**„Teroristi“
na Lešti**

Plávajúce tanky

**Prijímač
po novom**

**Slováci
v Bagrame**

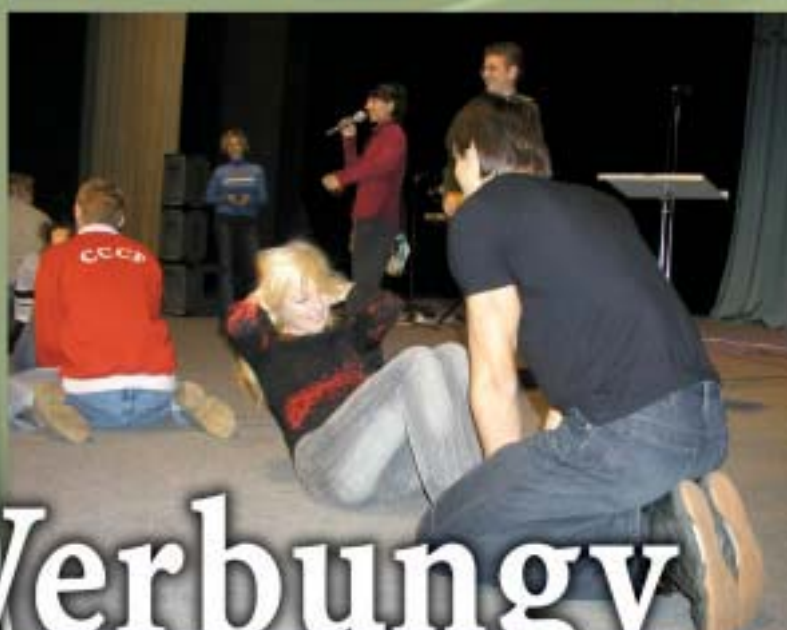
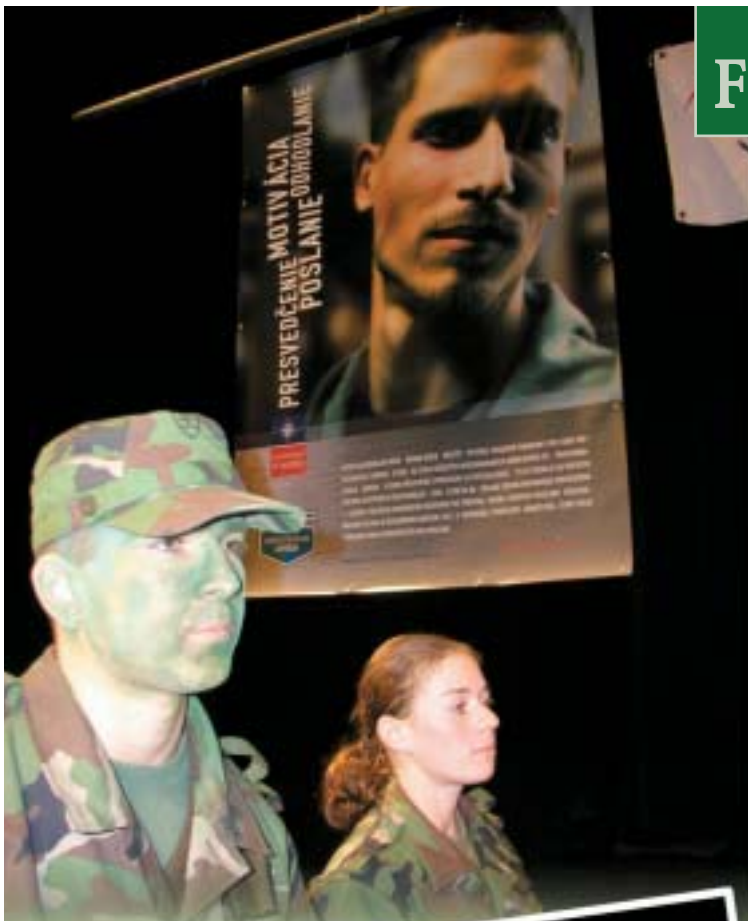
Páry z Bakovej jamy

ISSN 1336 - 1910

23

9 771336 191007

Verbungy

Plné kiná a divadelné sály a mediálna odozva v Slovenskom rozhlasе či regionálnych aj vojenských médiách – taká bola kulisa tohtoročných dvanástich kultúrno-spoločensko-vzdelávacích podujatí, ktoré sa prezentovali pod názvom Verbung. Martin, Banská Bystrica, Brezno, Šaľa či Partizánske – aj tam zavítali organizátori z Armádneho vysielania Slovenského rozhlasu, Personálneho úradu Generálneho štábu MO SR a Vydavateľskej a informačnej agentúry komunikačného odboru ministerstva obrany.

V trencianskom Dome armády privítal v októbri pol tisícky stredoškôľakov v úlohe hlavného organizátora riaditeľ VIA Miroslav Minár, ktorému v tomto meste sekundoval náčelník tamojšieho regrutačného strediska nadporučík Marián Filip. Moderátori Petra Repková a Bernard Roštecký uviedli v dynamicky ladenom programe na javisku speváčku Ingolu či hudobnú skupinu Fornax. Folklórny súbor Inovec zatancoval verbungy z čias našich prastarých otcov. K najzábavnejším bodom programu patrili súťaže. Keď trebárs chlapci z jednotlivých škôl robili kľuky a dievčatá sklápačky, hľadisko sa zmenilo na povzbudzujúcu arénu. No a pomedzi to samozrejme informácie o službe vo vojenskej uniforme. Po záverečnom rozprávaní o mierových misiách, o nebezpečenstve, ale aj o kamarátsťve chlapcov v zbrani, zaznel úprimný záverečný potlesk. „Čakal som skôr dajakú lampasáčku nalievaren, ale program bol vrátane informácií taký dynamický a pestrý, že na moje prekvapenie váš verbung mimoriadne zaujal nielen študentov, ale aj mňa,“ poznamenal po jeho skončení profesor matematiky a deskriptívnej geometrie z trencianskej stavebnej priemyslovky Dušan Jandík. Podobné to bolo aj v iných mestách. Nie málo študentov sa dokonca hneď vybralo po ďalšie informácie do regrutačného strediska. Zlepšiť informovanosť a podnietiť záujem o službu v ozbrojených silách, aby si tieto mohli vyberať spomedzi najlepších – aj to bol cieľ tohtoročných verbungov.

– pv –

Foto autor

Dvojtýždenník Ministerstva obrany SR
Založený v Clevelande (USA) v roku 1914
Obnovený v Bratislave v roku 1993
Ročník XII, č. 23/2004
Do výroby zadané: 4. 11. 2004

Vydavateľ:
Ministerstvo obrany SR
vo Vydavateľskej a informačnej
agentúre KOd KaMO

Šéfredaktor:
Mgr. Pavol VITKO
Tel.: 0960 313 072, 0903 820 847
E-mail: pavol.vitko@mod.gov.sk

Tajomníčka redakcie:
Milena SLEZÁKOVÁ
Tel.: 0960 312 984, fax: 0960 312 520
E-mail: milena.slezakova@mod.gov.sk

Redaktori:
Jozef ŽIAK, Tel.: 0960 312 984
nadporučík Vladislav VAVRINEC
Tel.: 0960 312 980
E-mail: vladislav.vavrinec@mod.gov.sk

Fotograf:
Peter DOVINA
Tel.: 0960 312 395
E-mail: peter.dovina@mod.gov.sk

Vedúca vydania a jazyková úprava:
PhDr. Zuzana KRÚTKA
Tel.: 0960 313 054
E-mail: zuzana.krutka@mod.gov.sk

Grafická úprava:
Magnet Press, Slovakia

Adresa redakcie:
Dvojtýždenník Obrana-Armáda
VIA KOd KaMO
Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava
E-mail: milena.slezakova@mod.gov.sk
www.mod.gov.sk, www.mosr.sk

Rozširuje:
Magnet Press, Slovakia, Mediaprint Kapa

**Distribúciu a predplatné
pre SR zabezpečuje:**
MAGNET PRESS, SLOVAKIA, s. r. o.
Šustekova 8, 851 04 Bratislava - Petržalka
Korešpondencia: P. O. Box 17
850 05 Bratislava
Tel./fax: 02/6720 1931-33 – predplatné
E-mail: predplatne@press.sk
knihy@press.sk, www.press.sk

Tlač:
Kasico, a.s.
Beckovská 38, 823 61 Bratislava
Tel.: 02/48 20 96 33, Fax: 02/43 63 13 12
E-mail: marketing@kasico.sk
www.kasico.sk

Nevyžiadané a uverejnené obrazové
materiál a rukopisy nevraciamy.
Objednávky na reklamu a inzerciu
prijímame na adrese redakcie.

© Ministerstvo obrany SR
Registračné číslo: 758/93
ISSN: 1336-2910

OBSAH

Likvidácia teroristov na Lešti ... 4 – 5

Minister obrany J. Liška
o reformách 6

Plk. J. Císař:
Pridelenec aj doyen 7

Partneri v NATO 8

Slovenský Bagram 9

Desať rokov VLTSÚ Košice ... 10 - 11

Trendy rozvoja
vzdušných síl 12 - 13

Svet techniky – drobníčky ... 14 – 15

Výzbroj NATO: BORAP 16

Vojaci v Hofburgu 17

Slávne zbrane:
Plávajúce tanky 18 - 20

História: Bojovník
za americkú slobodu 21

Páry z Bakovej jamy 22 – 23

Prijímač po novom 24 - 25

Analýza: NATO
a boj proti terorizmu 26 – 27

Vojaci vo verejnom živote 28

Kronika rezortu 29

Považský pohár 2004 30

Šport 31

Oddych 33 – 34

Súťaž 35

Fotografia na titulnej strane:

Jedným z námetov cvičenia príslušníkov
ľahkej brigády vo Vojenskom výcvikovom
priestore Lešť bola aj likvidácia členov
polovojenského teroristického komanda

Foto Peter DOVINA

Editoriál

Branná výchova. Takmer všetci z nás si na tento predmet zo základných a stredných škôl pamätáme. Po roku 1990 vypadol z učebných osnov. Je zaujímavé, koľkokrát sme sa pri tohtoročných verejných podujatiach zameraných na regrutáciu a predtým na vstup do NATO stretli zo strany učiteľov a profesorov s požiadavkou, aby sa opäť vrátil do škôl. Naposledy presne takto reagovalo 10. novembra na seminári o aliancii na Kamennom mlyne pol stovky vedúcich pracovníkov stredných škôl z Bratislavy a okolia. Hovorili pritom, že po teroristickom útoku na americké Dvojčky a po ďalšom zvyšovaní napätia v niektorých regiónoch sveta očakávali, že sa tak stane automaticky. Tvrdiac, že študenti sami prichádzajú v tejto oblasti s otázkami a podnetmi, na ktoré im už nešpecializovaní učitelia nevedia odpovedať. O vytváraní istého branného povedomia ani nehovoriac. S dodatkom, že po verejnosťou vítanom ukončení povolávania na povinnú vojenskú školu v roku 2006 o brannú problematiku už „nezakopne“ ani tá časť mužskej populácie, ktorá predtým rukovala.

Nuž, rezort obrany môže mať pri zostavovaní učebných osnov nepochybne iba ak poradný hlas. Keď je treba, môže však reagovať tak ako nadporučíčka Lenka Opluštilová, náčelníčka regrutačného strediska v Banskej Bystrici. V rámci októbrového prezentačno-regrutačného podujatia v tomto meste sama stredným školám ponúkla, že v rámci ich branných dní im zabezpečí odborný program. Prax je totiž zväčša taká, že branný deň stredoškôľakov nie je najčastejšie ničím iným, len prechádzkou jesenným alebo jarným lesom.

OBRANA dostala pamätnú medailu od Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov za rozvíjanie odkazu boja za slobodu a proti fašizmu. Teší nás to. Spomínam si totiž aj na moment pred jeden a pol roka, keď nás člen tejto organizácie verejne a priamo pred ministrom obrany pranieroval, že sa snažíme prezentovať len odbojárov zo Západu a vojakov, ktorí boli postihnutí komunistickým režimom. Áno, konečne sme začali splácať dlh voči tým, o ktorých desaťročia všetci mlčali alebo ich dehonestovali. Vráťane vojenskej tlače – a vráťane SZPB. Ale ani na bojovníkov z východného frontu alebo zo slovenských hôr sme nikdy nezabudli. Stačí si zalistovať v časopise. A aj za to tá medaila.

Pavol VITKO, šéfredaktor

Likvidácia teroristov na Lešti

Major Emil Solčanský upresňuje v priebehu cvičenia úlohy radistke Jane Ligasovej (vľavo) a veliteľke stanice nadrotmajsterke Mariane Králikovej

Prieskumníci sa snažili nepozorovane obkľúčiť časť tankovej strelnice s prekážkami bojovej dráhy jednotlivca. Práve tam sa totiž podľa posledných informácií, ktoré dostali, mali skrývať príslušníci polovojenskej teroristickej skupiny. Teroristi sa do tohto priestoru stiahli aj s rukojemníkom a neprejavovali ani len náznak toho, že by mohli ľahko predať svoju kožu. Do karát im tentoraz hralo aj počasie. Slnko a modrá obloha neboli všade. Najmä nie na leteckej základni, odkiaľ pre hmlu nemohli vzlietnuť vrtuľníky s taktickým vzdušným výsadbom. Musel ho nahradiť pozemný výsadbok...

Aj takto vyzerala v druhej polovici októbra jedna z fáz veliteľsko-štábného cvičenia s čiastočným vyvedením vojsk, ktoré absolvovali vo Vojenskom výcvikovom priestore Lešť príslušníci ľahkej brigády. „Teroristi“, ktorých umne riadil náčelník oddelenia výcviku odboru pre plánovanie a riadenie operácií veliteľstva pozemných síl podplu-

kovník Štefan Faix, kládli svojmu protivníkovi až nečakane tvrdý odpor. Využívali všetky prírodné podmienky na maskovanie a snažili sa spôsobiť čo najväčšie straty prieskumníkom, ktorí na nich útočili. V konečnej fáze zlikvidovali aj rukojemníka a pokúsili sa odpáliť nálože, aby odpútali pozornosť od svojej hlavnej skupiny.

Stávka na mladých vyšla

Veliteľ pozemných síl generálmajor Oto Nečas pozorne sledoval počínanie oboch strán. „Snažili sme sa celú situáciu čo najviac zrealizovať. Keď sme zistili, že veliteľia sa trochu zdržali pri prijatí veliteľského rozhodnutia, rozohrali sme nasledujúci scenár tak, že v tomto priestore už prieskumníci zastihli len kryciu skupinu teroristov. Ich hlavné sily medzitým odišli. Veliteľia teraz musia celú situáciu analyzovať a prijať čo najrýchlejšie rozhodnutie pre nájdenie a zničenie protivníka v novom priestore,“ poznamenal na margo generál Nečas.

V rámci topoľčianskej ľahkej brigády cvičili aj príslušníci martinského práporu okamžitej reakcie. Jeho veliteľ, podplukovník Martin Stoklasa kládol dôraz predovšetkým na preverenie práce príslušníkov štábu v poľných podmienkach. „Aby sa ich činnosť v maximálnej možnej miere približovala predpokladanej reálnej situácii. Myslím tým nielen na rozhodovací proces, ale aj na to, aby ich počínanie priamo nadväzovalo na konkrétnu činnosť vojsk. Preto rekognoskovali terén aj mimo výcvikového priestoru. Len tak mohli plne pochopiť jednotlivé úlohy, ktoré ich čakali a ich časovú nadväznosť, vzhľadom na terén, v ktorom sa práve nachádzali,“ povedal podplukovník Stoklasa. Ako ďalej poznamenal, zrealizovalo sa rozdelenie úloh štábu práporu na skupiny riadenia operácií a plánovania a analýz. Tá druhá pripravuje potrebné podklady a je pripravená na súbežné plánovanie. Zvládnutie týchto úloh bolo dôležité aj preto, lebo štáb práporu sa v poslednom období dost podstatne omladil.

„Trochu som pred cvičením zariskoval, keď som dal niekoľko nových príslušníkov do riadiacich funkcií. Chýbali im síce skúsenos-

ti, ale na druhej strane sa s nimi pracovalo lepšie, lebo sú otvorení novým myšlienkam a postupom. Nemajú voči nim zbytočné predsudky ako ich starší kolegovia – tých veľakrát zväzujú staré naučené postupy, ktoré považujú za jedine správne,“ vyhlásil veliteľ práporu na ich adresu. Na cvičení bol najviac spokojný s prácou svojho zástupcu majora Ivana Bystrianskeho, ale aj nového veliteľa skupiny S-2 nadporučíka Branislava Buča a veterána z Kuvajtu čatára Zdenka Sivíčka. Podľa podplukovníka Stoklasu práporu na cvičení veľmi pomohli skúsenosti profesionálov, ktorí prešli misiou KFOR v Kosove. Najmä tých, ktorí tam pôsobili v operačnej skupine. „Veď veliteľ nemôže stále len sedieť pri rádiostanici a odtiaľ prijímať rozhodnutia. Na to má práve tzv. bojových kapitánov, ktorí prijímú úlohu, rozoberú ju a rozhodnú sa, či potrebujú pomoc veliteľa alebo budú postupovať sami. Naučili sa to v Kosove. Zbytočne nepreťažujú svojich nadriadených. Sami si privykajú niesť zodpovednosť za svoje rozhodnutia,“ vyhlasuje veliteľ martinského práporu okamžitej reakcie.

Nový veliteľ brigády

Rodák z Krupiny plukovník Stanislav Petrevec sa stal veliteľom ľahkej brigády len mesiac pred cvičením. Predtým pôsobil po ukončení vysokej školy pozemného vojska vo Vyškove väčšinou v útvaroch bývalej topolčianskej tankovej divízie, neskôr v sekcii obranného plánovania ministerstva obrany. V tomto roku ukončil v USA školu pozemného vojska v Pensylvánii. „Cieľom cvičenia bolo preveriť schopnosti štábov, veliteľov i jednotiek z vedenia bojovej činnosti v reálnych podmienkach. Keďže som nový veliteľ, snažím sa nájsť taký štýl práce, ktorý by celému štábu brigády čo najlepšie vyhovoval a zároveň ho vnútorne stmelil. Len tak môžeme postupne vytvoriť dobrý tím, ktorý bude prijímať včasné, a najmä správne rozhodnutia. V súvislosti s tým som veľmi spokojný s prácou svojho náčelníka štábu podplukovníka Ivana Pacha a zástupcu veliteľa podplukovníka Jána Bujňáka,“ povedal veliteľ ľahkej brigády.

Náčelník G-6 ľahkej brigády major Emil Solčanský zabezpečoval na Lešti úlohy spojenia. Pochvaľoval si prácu veliteľky stanice nadrotmajsterky Mariany Králikovej. Rodáčka z Topolčian pôsobila najskôr v Čereňanoch. Dnes má ako veliteľka stanice podriadené dve ženy a jedného muža – vodiča obrneného transportéra. Na cvičení sa im darilo úspešne plniť všetky úlohy. Zaistili spojenie aj napriek jeho rušeniu. Dvadsaťšesťročná veliteľka stanice už dnes premýšľa o ďalšom probléme, ktorý bude musieť riešiť. „Chystajú sa nové tabuľky. V ich rámci budú zasa nižšie hodnoty. Z ozbrojených síl by som nechcela odísť. Práca ma baví. Preto sa asi rozhodnem prijať nižšiu hodnotu,“ hovorí matka dvoch detí.

Noví profesionáli

Potrebné skúsenosti na Lešti naopak len naberá staršia radistka desiatnička Jana Ligasová. Veď vojenským profesionálom sa stala táto 23-ročná rodáčka z Rastislavíc v máji tohto roka. „Na Lešti som len druhý raz. Takéto cvičenie som ešte nezažila. Mnohé je pre mňa nové. Ale vďaka starším a skúsenejším kolegom rýchlo prenikám do problematiky. Niečo iné je výcvik doma v posádke a okolí a tu, na cvičení,“ približuje desiatnička Ligasová svoje prvé cvičenie.

Veľa skúseností zatiaľ nemá ani prieskumník slobodník Miroslav Fila. Tento 23-ročný bratislavský rodák túžil byť prieskumníkom. Od malička mal záľubu v rôznych

druhoch zbraní, blízko mal aj k bojovým umeniam. Pred rokom sa stal vojenským profesionálom a pôsobí v prieskumnejrote levicekého mechanizovaného práporu. Na tomto cvičení mal na starosti ochranu veliteľstva brigády. „Je to zvláštny, dosť zaväzujúci pocit. Doteraz som sa s takouto úlohou nestretol. Iné je plniť úlohy prieskumu a iné priamo zodpovedať za bezpečnosť veliteľa brigády. Najmä, keď náš protivník sa nás snaží prekvapiť doslova všade, kam sa na Lešti pohneme. Je to pre mňa cenná skúsenosť,“ približuje svoje pocity prieskumník. Pri plnení úloh úzko spolupracuje aj s vodičom uazu vojakom Tomášom Tomíkom. Rodák z Veľkých Uheriec je profesionálom len od prvého júla, ale na Lešti je už tretí raz. „Základnú službu som absolvoval vo Vajnorochoch. Teraz pracujem väčšinou s profesionálmi. Nedá sa to porovnať. Základom išlo o to, aby tú vojnu nejakou prežili. Nijakú aktivitu neprejavovali. Teraz vidím okolo seba ľudí, ktorí chcú niečo dosiahnuť. Aj o zverenú techniku sa starajú celkom inak. Snažia sa jazdiť tak, aby čím dlhšie vydržala a mali ju v poriadku. Veľa som sa na cvičení naučil od starších vodičov. Nielen čo sa týka techniky jazdy v ťažkom teréne, ale aj v maskovaní vozidla,“ povedal nám vojak Tomík.

Veliteľ pozemných síl generálmajor Oto Nečas konštatoval, že ľahká brigáda precvičovala na Lešti otázky vedenia obranného boja na štátnej hranici, odchod bojom po jednotlivých čiarach a vytvorenie podmienok pre zborový protiútok. „Cvičili pár týždňov po prešovskej brigáde, preto sa mohli poučiť z niektorých chýb, ktorých sa dopustila táto brigáda. Znovu sme do cvičenia zakomponovali použitie taktického vzdušného výsadku. Ale už vzhľadom na skúsenosti prešovskej brigády sme aj túto otázku riešili inak. Plánovali sme a uskutočnili aj použitie síl a prostriedkov pozemného sledu. Inak bolo riešené aj zabezpečenie samotného vzdušného výsadku. Z hľadiska vedenia obranného boja to bola úplne iná tematika. Dôraz sme kladli na veliteľskú činnosť, kde sa na cvičení s prešovskou brigádou ukázali niektoré slabšie miesta, a taktiež na ženijné zabezpečenie,“ povedal na záver cvičenia generál Nečas.

Jozef ŽIAK

Foto Peter DOVINA

Zásah proti „teroristom“

„Teroristi“ vypočúvajú rukojezníka

Minister obrany Juraj Liška: Reformy - zmysel pre alianciu, význam pre občanov

• **Pán minister, keď ste vlani preberali funkciu, k vašim najdôležitejším cieľom patrilo plynulé završenie nášho vstupu do NATO. Skúsme teda rekapitulovať.**

Slovenská republika sa stala členským štátom Severoatlantickej aliancie na jar tohto roka. Spolu s členstvom v Európskej únii to bol rozhodujúci krok k definitívnej akceptácii Slovenska ako partnera rozvinutých demokracií. Treba pritom podčiarknuť, že na vstup do Severoatlantickej aliancie sa naša krajina a jej ozbrojené sily pripravovali svedomito niekoľko rokov. Predovšetkým od volieb v roku 1998, keď občania nášho štátu dali jasne najavo, že odmietajú politiku, pre ktorú sme na madridskom samite NATO nedostali pozvánku do aliancie spolu s našimi partnermi z V-4, Maďarskom, Poľskom a Českom. Skutočnosť, že vo voľbách v roku 2002 občania proaliančné smerovanie našej krajiny opätovne potvrdili, nás definitívne postavila do pozície štátov, ktoré sú politicky jednoznačne zrelé na členstvo. O to viac, že už niekoľko rokov pred pozvaním do NATO sme sa správali ako riadny člen aliancie. Tým, ktorí tomuto procesu boli nápomocní, by som chcel ešte raz úprimne poďakovať. A to, samozrejme, nielen príslušníkom nášho rezortu alebo občanom nášho štátu, ale tiež partnerom v zahraničí, ktorých podiel na tom, kde sme teraz, je mimoriadny.

• **Skutočnosť, že Slovenská republika je členským štátom Severoatlantickej aliancie, so sebou prináša nielen plnenie politických podmienok členstva. Jednou z výziev je účasť na spoločných operáciách. Aké sú vaše zámery v tomto smere?**

Slovensko, ktoré prebralo svoj diel zodpovednosti, musí o to viac dbať na plnenie svojich záväzkov. Členstvo v NATO neznamená pre našu krajinu len politické výhody alebo bezpečnostné záruky, ale aj povinnosti. V rámci našich kapacít sa snažíme plniť všetky záväzky. Slovensko má záujem angažovať sa a prispieť k úspešnej transformácii NATO na Alianciu pre 21. storočie. Aj preto pokračujeme v reforme vlastných ozbrojených síl. Budujeme síce menšie, ale profesionálne a dobre ozbrojené vojsko. Také, aby sme boli schopní reagovať na nové výzvy a povinnosti. Jednou z kľúčových otázok je aj spoluúčasť Slovenska pri vytváraní

Síľ NATO rýchlej reakcie (NRF). Ide nám o dosiahnutie 40-percentnej nasaditeľnosti našich ozbrojených síl a ich 8-percentnej udržateľnosti. Je to určite dlhá cesta, ktorá bude znamenať ešte veľa reforiem, ale inej cesty niet. V tomto kontexte je dôležité, že popri úspešnom pôsobení v mierových misiách OSN máme už bohaté skúsenosti zo spoločných operácií NATO v Kosove, Bosne a Hercegovine či v Afganistane. Zároveň sme hrdí na to, že naši vojaci prispievajú k nastoleniu mieru a demokracie v Iraku. Možno dodať, že v poslednom období sme sa stiahli z niektorých misií OSN, konkrétne z Eritrey a z východného Timoru, pričom zvýšené úsilie chceme venovať práve našej účasti v operáciách NATO.

• **Vojenské operácie boli na jeseň aj témou neformálneho zasadnutia členských krajín NATO v rumunskom Brašove. Čo z neho vyplynulo pre Slovensko?**

Americký kolega Donald Rumsfeld prišiel do Rumunska s myšlienkou, aby NATO prevzalo zodpovednosť za všetky operácie v Afganistane. Slovenská republika sa tomuto zámeru nebráni. Možno dodať, že mandát na účasť v operácii Trvalá sloboda máme od parlamentu do konca budúceho roka a na aliančnú operáciu ISAF do roku 2006. To však neznamená, že tieto termíny nemožno predĺžiť. Čo sa týka Kosova, zhodli sme sa na tom, že jeho stabilizácia zostáva aj po parlamentných voľbách kľúčovou otázkou. Nasledujúce mesiace budú zložité. Verím však, že aliancia svoju úlohu zvládne. Zaväzuje nás, že sme pri tom aj my.

• **Sám ste navštívili našich vojakov v Iraku. Aké boli vaše poznatky?**

Do Iraku som išiel predovšetkým preto, aby som podporil našich vojakov pôsobiacich v zrejme najnáročnejšej misii Ozbrojených síl Slovenskej republiky. Netreba o tom veľa rozprávať, pretože moje pocity a poznatky sa dajú zhrnúť do jednej vety – môžeme byť na nich hrdí. Mimoriadne ma teší aj to, že v tamojších náročných podmienkach dokážeme na profesionálnej úrovni spolupracovať s našimi partnermi, ktorí sa v Iraku podieľajú na normalizácii situácie a nastolení demokracie.

• **A v Afganistane?**

Opäť možno povedať, že naši vojaci v misii Trvalá sloboda a ISAF robia skvelú prácu. Presvedčil som sa o tom nielen na mieste, ale aj prostredníctvom informácií prichádzajúcich od zúčastnených partnerských štátov. Celkove možno zhrnúť, že v jedenástich misiách v krízových oblastiach po celom svete pôsobí dnes takmer 650 príslušníkov ozbrojených síl Slovenskej republiky. A tí všetci robia dobré meno sebe, armáde a celej našej krajine.

• **Sme presne v polovici volebného obdobia. Aké ciele si stanovujete do jeho druhej polovice?**

Už viackrát som spomínal reformu ozbrojených síl. Tá sa stala jednou z mojich osobných priorít. V nasledujúcich mesiacoch chceme predstaviť novú bezpečnostnú a obrannú stratégiu Slovenskej republiky, na ktorej veľmi úzko spolupracujeme aj s ministerstvom zahraničných vecí. Prechádzame od veľkej armády pripravenej zasiahnuť v prípade globálneho konfliktu medzi svetovými mocnosťami k budovaniu síce menšieho, avšak mobilného vojska. Takého, ktoré je pripravené brániť našu krajinu, jej občanov a ich záujmy aj za hranicami Slovenska. Nevyhnutným krokom k naplneniu tejto ambície je aktualizácia dlhodobého plánu rozvoja ozbrojených síl známeho pod názvom Model 2010 na Model 2015. Dalším našim cieľom je mať v roku 2006 plne profesionálnu armádu. Zároveň pripravujeme nový zákon o profesionálnych vojakoch, v ktorom máme zámer vyvážiť sociálne výhody vojaka s jeho povinnosťami a zodpovednosťou voči tejto krajine. Vytvárame prostriedie, ktoré vedie k osobnej iniciatíve a netoleruje neschopnosť. Reformy, ktoré robíme, majú zmysel v rámci našich ozbrojených síl aj aliančných vzťahov rovnako, ako majú význam pre našich občanov.

Martin KOVALIK, Pavol VITKO

Pán plukovník, na Slovensku pôsobíte ako pridelenec obrany ČR v SR a zároveň ako doyen vojenského diplomatického zboru v SR. Prvá otázka ako na doyen: Koľko vojenských a leteckých pridelenecov je akreditovaných priamo v Bratislave a koľkí sú priakreditovaní z iných miest?

K dnešnému dňu je v Bratislave akreditovaných 12 úradov vojenských a leteckých pridelenecov zo štátov Európy, Ázie, Afriky a Ameriky. Dalších 23 úradov je priakreditovaných z iných štátov, z toho osem sídli v Prahe, sedem vo Viedni, šesť vo Varšave a dva v Berlíne.

Očakávate, že by sa tento počet mohol rozšíriť?

Podľa môjho názoru zodpovedá počet akreditovaných vojenských a leteckých pridelenecov v Slovenskej republike princípom zahraničnej politiky štátu a jej prioritám – členstvu v euroatlantických vojenských a ekonomických štruktúrach. Otázka ďalšieho rozširovania závisí od nových priorit zahraničnej politiky a reciprocity v diplomatickej oblasti.

Ako hodnotíte spoluprácu slovenského rezortu obrany s vašim zborom? Kde vidíte rezervy a ktoré podujatia oceňujete ako nadštandardné či príkladné?

Spoluprácu vojenského diplomatického zboru s rezortom obrany by som hodnotil vo dvoch rovinách. V prvej rovine je to bilaterálna spolupráca vychádzajúca z úrovne vojensko-odborných vzťahov s jednotlivými štátmi. Tu sú nadviazané nadštandardné vzťahy najmä s ČR, USA, Veľkou Britániou, Francúzskom, Nemeckom, Maďarskom, Poľskom a Ukrajinou. Druhá rovina, to je spolupráca rezortu obrany s vojenským diplomatickým zborom ako celkom. V tejto oblasti vidím určité rezervy, na ktoré môže vplývať prebiehajúca reforma ozbrojených síl a pre túto príčinu nie je informovanosť nášho zboru o týchto zmenách vždy zodpovedajúca. Na druhej strane musíme kladne hodnotiť aktivity vedenia rezortu pri organizácii brífingov, prezentácií a návštev vojenských útvarov a zariadení SR, ktoré určite prispievajú k lepšiemu poznaniu procesov v súčasnosti prebiehajúcich v rezorte obrany.

Kde ste, naopak, po vašom nástupe videli rezervy v práci vojenského diplomatického zboru?

Prácu vojenského diplomatického zboru výrazne ovplyvňuje osoba doyen.

Plukovník Jaroslav Císař: Pridelenec aj doyen

V posledných dvoch rokoch sa táto čestná funkcia niekoľkokrát menila v krátkych časových intervaloch, a preto nie vždy úplne spĺňala predstavy o efektívnej činnosti. Koncom minulého roka sme prijali zásadu voľby doyen na obdobie najmenej jedného roka, aby sa i činnosť vojenského diplomatického zboru dala lepšie plánovať a koordinovať. Prácu čiastočne ovplyvňuje aj to, že väčšina vojenského diplomatického zboru akreditovaného v Slovenskej republike má pôsobisko v iných štátoch, a tým je koordinácia spoločných aktivít značne sťažená.

Čo sa vám počas vášho pôsobenia v tejto funkcii podarilo osobne? Čo ste nestihli, ale budete odporúčať, aby sa tým zaoberal váš nástupca?

Táto otázka úzko súvisí s predchádzajúcou. Myslím si, že mne osobne sa podarilo stmeliť vojenský diplomatický zbor so sídlom v Bratislave a môjmu nástupcovi určite odporúčim lepšiu komunikáciu s kolegami v zahraničí.

Rovnaká otázka ako predchádzajúca, ale viažuca sa k vašej funkcii pridelenca obrany Českej republiky na Slovensku...

Funkcia pridelenca obrany Českej republiky na Slovensku nie je určitým spôsobom závideniahodná. Vzhľadom na nedávnu spoločnú históriu oboch štátov i armád sú i v súčasnosti kontakty rezortov obrany veľmi bohaté. Na veľmi dobrej úrovni je spolupráca jednotiek a útvarov pozemných síl, či už vo forme realizácie spoločných cvičení alebo spolupráce v rámci mnohonárodných jednotiek v Kosove, Kuvajte, Iraku i v ďalších misiách. Sľubne sa rozvíja spoločný projekt „SPOLOČNÉ NEBO“, keď sa nedávno

uskutočnilo prvé spoločné cvičenie vzdušných síl. Veľmi dobrá je i spolupráca vojenských vysokých škôl, Univerzity obrany v Brne a Národnej akadémie obrany v Liptovskom Mikuláši. Naopak, nepodarilo sa realizovať projekt modernizácie vrtuľníkov Mi-24 a osobne vidím najväčšie rezervy i v ďalších projektoch vojensko-technickej spolupráce. Perspektívne by sa určite dalo spolupracovať na výrobe rôznych variantov osvedčeného bojového vozidla ALIGATOR alebo v nákupe obrnených transportérov.

Ako by ste teda vo všeobecnosti charakterizovali vzťahy oboch štátov v oblasti obrany a akú im predpovedáte budúcnosť v rámci NATO?

Po vstupe Slovenskej republiky do NATO i EU v priebehu tohto roka možno vzťahy oboch štátov v oblasti obrany a bezpečnosti hodnotiť ako nadštandardné. Oba štáty riešia v súčasnosti transformáciu svojich ozbrojených síl na profesionálne armády. Preto i vzájomná výmena skúseností je vzájomne výhodná.

Plukovník Jaroslav Císař sa narodil v roku 1950. V tomto roku dovŕšil 33 rokov vo vojenskej službe. Po absolvovaní Vojenskej vysokej školy v Martine zastával rôzne veliteľské a technické funkcie v ženijnom vojsku. Pôbil na generálnom štábe, potom na ministerstve obrany. V roku 1995 absolvoval postgraduálne štúdium v Prahe a následne aj vyšší štábný kurz stratégie obrany štátu pri Vojenskej akadémii v Brne. Od roku 2001 je pridelencom obrany ČR v SR.

Nové malé profesionálne ozbrojené sily oboch štátov môžu svojou špecializáciou – v českej armáde chemici a zdravotníci, v slovenských ozbrojených silách obzvlášť ženisti – veľa prispieť v NATO i EU k riešeniu zložitých úloh boja proti medzinárodnému terorizmu i ďalších anticivilizačných hrozieb.

Pavol VITKO
Foto Peter DOVINA

Zo sveta aliancie

Generálny tajomník NATO Jaap de Hoop Scheffer navštívil Gruzínsko – bývalú strategickú sovietskú republiku, ktorej vodca si želá pripojenie krajiny k aliancii do štyroch rokov. Návšteva de Hoop Scheffera bola súčasťou jeho cesty po Kaukaze a uskutočnila sa len niekoľko dní po tom, ako sa aliancia rozhodla rozšíriť Individuálny akčný plán partnerstva (IPAP) do krajiny.

...

Predstavitelia českého ministerstva obrany a armádni zástupcovia rokovali o pokračovaní reformy českej armády v budúcom roku. Napriek tomu, že česká armáda dostane v roku 2005 zo štátneho rozpočtu o 850 miliónov korún menej, než sa očakávalo, minister obrany Karel Kühnl je presvedčený, že plán reformy je možné uskutočniť.

...

V Stredisku pre spoločné vojenské operácie NATO v nórskom Stavangeri sa uskutočnil výcvik irackých bezpečnostných zložiek. Prvých 19 Iračanov sa zúčastnilo na osemdňovom kurze pre vyšších dôstojníkov, ktorý bol zameraný na problémy vyskytujúce sa pri budovaní bezpečnostných inštitúcií v krajine.

...

Po výrobe útočných pušiek AK-47 pre Indiu, by sa Bulharsko chcelo podieľať aj na modernizácii indických ozbrojených síl. Krajina, ktorá sa nedávno stala členom Severoatlantickej aliancie, ponúka modernizáciu ruských zbrojných systémov v indickom arzenáli. Silnejšia spolupráca medzi oboma krajinami sa odráža v organizovaní už 13. schôdzky spoločnej bezpečnostnej komisie, ktorá je naplánovaná na tento rok.

...

Českú republiku bude stáť vyslanie chemickej jednotky na olympijské hry v Aténach o desať miliónov korún viac, ako sa plánovalo. Na zaplatenie dopravy práporu sa totiž nikto nemá. Česko ani grécka vláda sa nechcú k otázke desiatich miliónov oficiálne vyjadrovať. Misia, pri ktorej českí vojenski špecialisti dozerali na bezpečnosť olympiády, stála spolu približne 30 miliónov Kč. Česká republika uhradila vojakom platy. Väčšinu nákladov ako ubytovanie, stravu a dopravu, však malo financovať NATO a Grécko. Ubytovanie a stravu zaplatilo Grécko, pokrytie dopravy zostáva nevyjasnené.

Americko-slovenská spolupráca v Iraku
Ilustračné foto Pavol VITKO

Americkí kongresmani ďakujú za nasadenie v Iraku

Listom datovaným 8. októbra 2004 sa obrátila skupina 82 amerických kongresmanov na slovenského veľvyslanca vo Washingtone Rastislava Káčera s vyjadrením úcty a vďaka Slovensku a jeho vojakom pôsobiacim v medzinárodnej divízii v Iraku. V liste republikáni ubezpečujú o odhodlaní Spojených štátov štátov doviest boj s terorizmom do víťazného konca. Slová vďaka prišli v čase predvolebnej kampane v Amerike, poznačenej pochybnosťami o hodnote aliancií a pevnosti transatlantických zväzkov. Majú byť širším politickým signálom, že Kongres stojí za vládou pri obrane slobody a civilizácie všade tam, kde tieto hodnoty ohrozuje teroristické násilie a smrť. V zhode s americkou tradíciou kongresmani otvorene a priamočiaro oceňujú hrdinstvo a profesionalitu našich vojakov. Pre Slovensko je list ubezpečením o pevnej podpore najmocnejšieho spojenca v NATO. Je povzbudením, že v boji proti terorizmu stojíme na správnej strane.

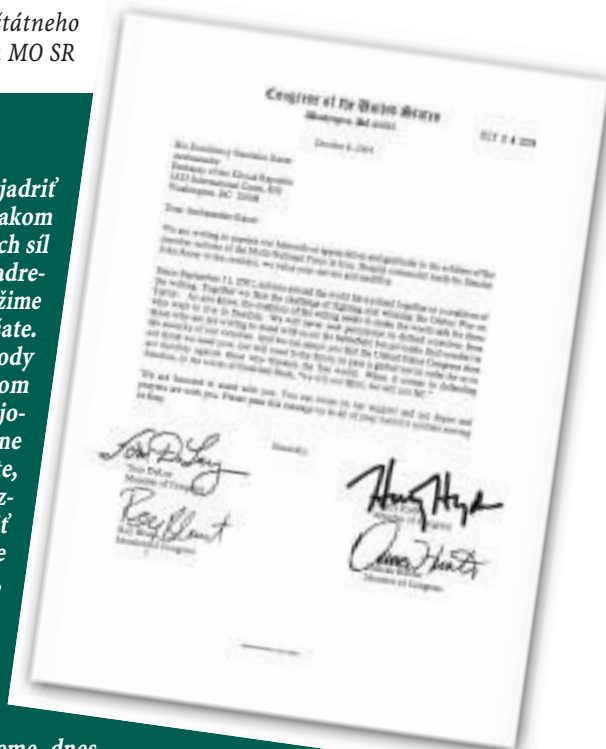
Mário NICOLINI, poradca štátneho
tajomníka MO SR

Vážený pán veľvyslanec Káčer,

píšeme Vám s úmyslom vyjadriť nesmierne ocenenie a vďaka vojakom členských krajín mnohonárodných síl v Iraku. Napriek kritickým vyjadreniam senátora Johna Kerryho si vážime vašu službu a obeť, ktoré prinášate.

Od 11. septembra 2001 sa národy celého sveta spojili v koalícii úsilí. Spoločne čelíme výzve bojovať a zvíťaziť v globálnej vojne proti terorizmu. Ako dobre viete, koalícia má snahu urobiť svet bezpečným pre tých, ktorí chcú žiť slobodne. Nikdy si nevyžiadame povolenie brániť sa pred tými, ktorí odmietajú stáť po našom boku na bojisku, a predsa sa v súkromí radujú z istoty nášho víťazstva. A môžeme Vás ubezpečiť, že Kongres Spojených štátov si nemyslí, že potrebujeme dnes alebo v budúcnosti prejsť najprv skúškou globálnej verejnej mienky, až potom zasiahnuť násilím proti tým, ktorí ohrozujú slobodný svet. Keď príde na obranu slobody, slovami prezidenta Busha – „my nezávážame a nezlyháme“.

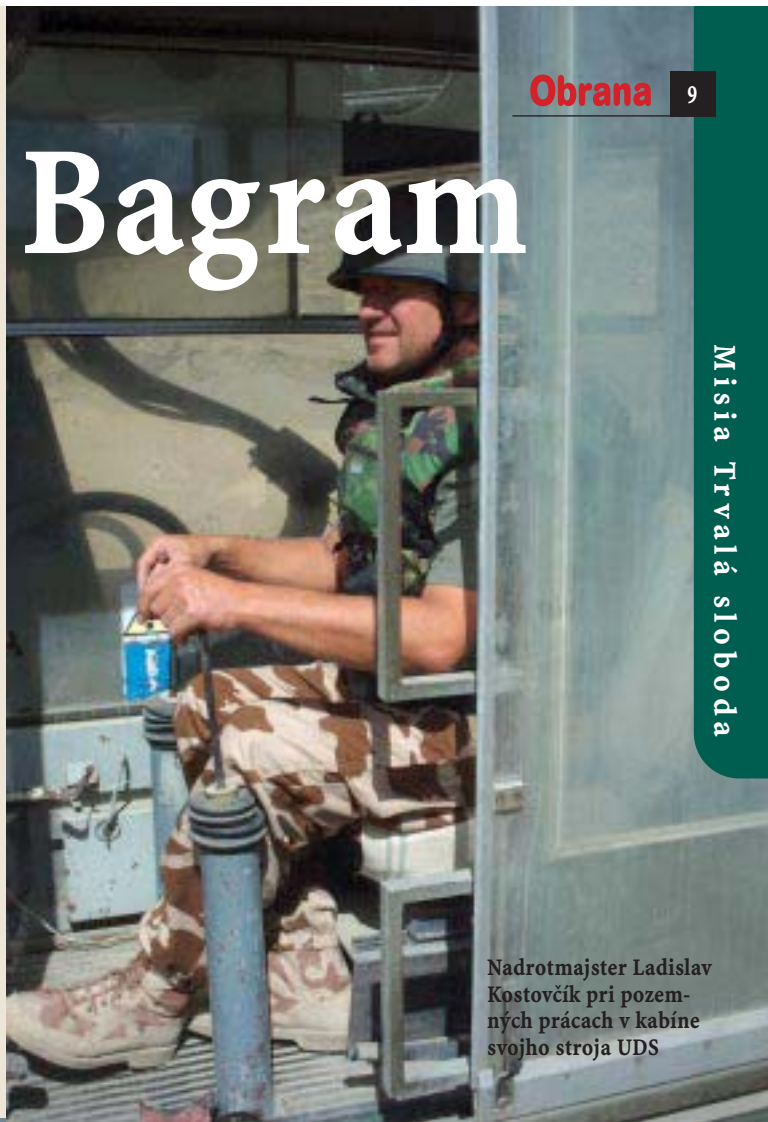
Je nám ctou stáť po vašom boku. Môžete sa spoľahnúť na našu podporu. Naša nádej a modlitby sú s Vami. Prosíme Vás o odovzdanie tohto posolstva všetkým vojakom Vašej krajiny, ktorí slúžia v Iraku.

Slovenský Bagram

Striedanie vojakov v zahraničných misiách má neopakovateľnú atmosféru napriek tomu, že sa koná pravidelne každého pol roka či každý rok. Starí vyslúžilci sa už tešia domov, na rodinu, deti, aj na to, že si konečne odpočinú. U nových vojakov je to naopak. V tvárach sa im po výstupe z lietadla zrači ústarosť a očakávanie, čo ich v novom, a hlavne cudzom, prostredí čaká. Presne tak to bolo i pri striedaní príslušníkov slovenského kontingentu v misii Trvalá sloboda v Afganistane začiatkom októbra. Ale predsa len táto „rotácia“ bola trochu iná.

Končiaci veliteľ našej ženijnjo-stavebnej jednotky na letisku v Bagrame podplukovník Ján Truska privítal svojho nástupcu majora Vladimíra Kuchára a tri desiatky nových príslušníkov s úsmevom na tvári. Vedel, že jednotku odovzdá skúsenému veliteľovi, dôstojníkovi, ktorý túto misiu v roku 2002 rozbiehal ako zástupca veliteľa. Vie, o čom sú odborné úlohy, pozná pravidlá súčinnosti i režim života v rámci koalíčných jednotiek. Major Kuchár súhlasí, ale zároveň hovorí: „Veľa sa tu zmenilo. Základňa koalíčných síl je prakticky vybudovaná a zdá sa, že lepšie budú aj podmienky pre našu prácu na letiskových plochách. Mám na mysli predovšetkým bezpečnosť vojakov. Na prvý pohľad vidieť, že sa zvýšila účinnosť ochrany a obrany samotného letiska i základne.“ Podplukovník Truska totiž vzápätí po občerstvení zobral nového veliteľa na krátky výlet do priestorov letiska a oboznámil ho s výsledkami ročnej práce svojich ženistov. Stovky metrov štvorcových nových betónových stanovišť pre vrtuľníky i bojové lietadlá, nové jazdové i spojovacie dráhy, vybudované odstavné plochy pre techniku. Všetko toto predstavuje tisíce kubíkov betónu a tisíce hodín práce doslova vo dne i v noci.

Nadrotmajster Ladislav Kostovčík pri pozemných prácach v kabíne svojho stroja UDS

Misia Trvalá sloboda

Pplk. Ján Truska (tretí zľava) oboznamuje nového veliteľa mjr. Vladimíra Kuchára (druhý zľava) s priestorom pripraveným na ďalšie budovanie

Medailou za službu v zahraničných misiách ozbrojených síl SR boli vyznamenaní všetci odchádzajúci príslušníci jednotky. Bude im pripomínať dlhý rok, ktorí strávili ďaleko od domova v náročných klimatických podmienkach v krajine, kde vojna ešte stále neskončila. Nadrotmajster Ladislav Kostovčík, vodič a strojník stroja na zemné práce UDS, situáciu v tejto misii mohol porovnávať s misiou v Eritrei, kde tiež v minulosti pôsobil: „Z bezpečnostného hľadiska je to horšie než v Afrike. Tam nám priame nebezpečenstvo nehrozilo, iba ak od nevybuchnutých mín. Tu, v Bagrame, sme zažili raketové i mínometné útoky na základňu a veru neraz sme videli aj poslednú rozlúčku s padlými vojakmi priamo na letisku, keď ich odvážali domov. Bolo niekedy ťažké sa s tým vyrovnáť.“ Bezpečnosť vojakov je preto na prvom mieste. V slovenskom tábore je vybudovaných niekoľko spevnených krytov, do ktorých sa vojaci ukrývajú počas ostrého poplachu. Každý z nich má pri sebe nepriestrelnú vestu, kevlarovú prilbu a osobnú zbraň aj pri presune na odber stravy.

Nová zmena v slovenskej ženijnjo-stavebnej jednotke začala s plnením odborných úloh už v prvej dekáde októbra. Momentálne pracujú na výstavbe prevádzkových stanovišť pre bojové lietadlá a vrtuľníky. „Ide približne o 20-tisíc metrov štvorcových betónovej plochy,“ informoval nás veliteľ major Vladimír Kuchár v nedávnom telefonickom rozhovore. „Všetci vojaci sú v poriadku, úlohy sa nám darí plniť podľa plánu. Zatiaľ máme hotových asi 15 percent z celkovej plochy tohto projektu. Predpoklad dokončenia je január 2005.“

Dodávame, že jeho jednotka má všetky predpoklady na úspešné zvládnutie celej misie. Do Bagramu totiž v rámci tejto výmeny stráží prišli vojaci, ktorí – podobne ako veliteľ – už na tomto letisku slúžili a vedia, o čom je slovenská účasť v afganskej Trvalej slobode.

Text a foto Bernard ROŠTECKÝ

Bagramský rekord

„V najväčších letných horúčavách sa cez deň nedalo pracovať, a tak sme namiesto toho robili v auguste päťkrát nie vo dne, ale v noci,“ hovorí podplukovník Truska. Za týchto päť nocí však slovenskí ženisti dokázali, že patria medzi špičku vo svojom odbore. Vytvorili ojedinelý rekord položením 1 221 kubických metrov betónu, čo sa zatiaľ nepodarilo ani kolegom z kórejského kontingentu, ani americkým vojakom zo 109. ženijnej skupiny, ktorá má svoje ženijné prápory po celom Afganistane. Pod operačné velenie skupiny patria aj ženijné jednotky z Poľska, z Južnej Kórey a Slovenska. Velí jej plukovníčka Nancy Wetheril, ktorá nedá na Slovákov dopustiť a prišla sa im poďakovať za službu a plnenie úloh aj na slávnostnú rozlúčku pred odletom domov.

Desaťročnica 10 košického ústavu

Vývoj, modernizácia a prevádzka leteckej techniky a techniky protivzdušnej obrany štátu patria medzi najnáročnejšie a zároveň najrýchlejšie sa rozvíjajúce sa oblasti v obrannom sektore. Tieto činnosti sú nemysliteľné bez existencie špecializovaných inštitúcií, ktoré sa zaoberajú výskumom, analýzami, prognózami a expertízami. Keďže bývalá federálna armáda mala takéto pracovisko v Prahe, po rozdelení ČSFR bolo potrebné rozhodnúť o tom, ako túto oblasť zabezpečiť v podmienkach Slovenskej republiky a jej ozbrojených síl.

„Po zvážení všetkých možností bol nakoniec 1. novembra 1994 v časti priestorov Kukorelliho kasární v Košiciach založený Vojenský letecký technický a skúšobný ústav (VLTSÚ). Odborné úlohy začal plniť prakticky hneď od svojho zloženia. Bolo to možné vďaka tomu, že do ústavu prišli skúsení leteckí špecialisti z Vojenskej leteckej akadémie v Košiciach i mnohí odborníci z praxe,“ spomína na začiatky dnešný riaditeľ ústavu plukovník v zálohe Ing. Rudolf Slávka, CSc., ktorý stál i pri jeho založení.

Dokázali svoju opodstatnenosť

Rodák z Považskej Bystrice vyštudoval na brnianskej vojenskej akadémii inžiniersko-leteckú službu a potom pôsobil v leteckom stíhacom pluku v Mošnově. Po získaní praktických skúseností prešiel do Košíc a svoju ďalšiu odbornú kariéru rozvíjal ako učiteľ na vtedajšej vysokej vojenskej leteckej škole. Naposledy pôsobil ako prodekan pre vedeckú činnosť fakulty vojensko-inžinierskej. Medzitým absolvoval postgraduálne štúdium v oblasti leteckej prístrojovej techniky na ČVUT v Prahe a vo vojenskej akadémii v Brne získal titul kandidáta technických vied v odbore meracia technika.

Opodstatnenosť existencie VLTSÚ je daná predovšetkým špecifikami vývoja, modernizácie a prevádzky leteckej tech-

Riaditeľ VLTSÚ Košice Ing. Rudolf Slávka, CSc.
s certifikátom systému kvality podľa ISO 9001/2000

niky z hľadiska bezpečnosti letu a úlohami, ktoré v tejto súvislosti vyplývajú z leteckých predpisov. Ústav zároveň uskutocňuje odborný dohľad pri vývoji leteckej techniky vojenského určenia, overovaní nakupovanej techniky, skúšobnom overovaní všetkých zmien a zástavieb na leteckej technike a podieľa sa aj na vyšetrovaní leteckých nehôd. Mnohé z týchto úloh sú obdobné, aké plní v civilnej sfére Letecký úrad Slovenskej republiky. V roku 1997 sa VLTSÚ stal samostatnou rozpočtovou organizáciou ministerstva obrany a od prvého januára 2004 štátnou príspevkovou organizáciou, ktorej zriaďovateľom je aj naďalej MO SR. Od tohto dátumu sú všetci zamestnanci ústavu (aj bývalí profesionálni vojaci) zamestnancami pri výkone práce vo verejnom záujme.

„Základnými funkciami našej organizácie je aplikovaný výskum, vývoj, skúšobníctvo, dohliadacia a certifikačná, expertízna a normalizačná činnosť, ako aj riešenie technických úloh v oblasti letectva a protivzdušnej obrany štátu. Predmetom našej činnosti je letecká technika, výzbroj, výstroj lietadiel, prostriedky leteckého technického a prevádzkového zabezpečenia, padáková technika, výcvikové prostriedky, automatizované systémy velenia a riadenia, ako aj prostriedky protivzdušnej obrany štátu,“ oboznamuje nás riaditeľ ústavu. „Spomínané úlohy by nebolo možné splniť bez kvalitných odborných pracovníkov. Všetci vedecko-technickí pracovníci ústavu majú vysokoškolské vzdelanie a spravidla aj dlhoročnú prax v útvaroch a zariadeniach vzdušných síl alebo vedecko-pedagogickú prax. Dvaja sú nositeľmi vedecko-pedagogickej hodnosti docent, piati vedeckej hodnosti CSc. alebo PhD. V roku 2002 sa uskutočnila certifikácia nášho ústavu na systém riadenia kvality podľa normy ISO 9001/2000 a zároveň získalo akreditáciu Slovenskej národnej akreditačnej služby (SNAS) tribotechnické laboratórium,“ zdôrazňuje Ing. Rudolf Slávka, CSc.

Ocenenia z IDEE

Medzi najvýznamnejšie úspechy pracovníkov ústavu patrí dvojnásobné ocenenie na medzinárodných výstavách vojenskej obrannej techniky IDEE v Trenčíne. Ocenenie Najlepší exponát v odbore letecká technika získalo v roku 2000 spúšťacie zariadenie SPZ-1, o dva roky neskôr zasa univerzálne zariadenie UZ/LETVA v kategórii prostriedkov logistickej podpory.

Prvé zariadenie bolo vyvinuté v spolupráci s Leteckými opravovňami Banská Bystrica a druhé, ktoré slúži na preskúšanie hydraulických systémov lietadiel a ich plnenie stlačenými prevádzkovými plynmi, s leteckými opravovňami Trenčín a Banská Bystrica. Obe tieto moderné zariadenia postupne nahrádzajú v leteckých útvaroch zastarané prostriedky.

Akvizičné projekty, ktoré ústav spracovával, boli orientované predovšetkým na nákup a modernizáciu leteckej techniky. Najmä bojových lietadiel MiG-29, cvičných lietadiel L-39, dopravných An-24, 26 a L-410, ako aj vrtuľníkov Mi-17, ktoré úspešne pôsobili v misii SFOR na území Bosny a Hercegoviny. Všetky tieto projekty sa uskutočnili v spolupráci s trenčianskymi leteckými opravovňami a ČLS Praha. Bola pripravovaná (pôvodne na medzinárodnej úrovni v rámci V-4) aj modernizácia vrtuľníkov Mi-24. Tento projekt bol nakoniec z rôznych technických, finančných a iných príčin zastavený. Modernizácie boli zamerané na zlepšenie technických parametrov, splnenie noriem ICAO a požiadaviek partnerských cieľov NATO.

Šetria peniaze z rozpočtu

Pracovníci ústavu sa podieľali aj na modernizácii pozemných prostriedkov. Napríklad pristávacích radarov zabezpečujúcich kontrolu a riadenie vzdušného priestoru, komunikačných systémov a mobilných prostriedkov velenia. Dôleži-

tou činnosťou VLTSÚ Košice je aj nepretržité a komplexné sledovanie stavu techniky, hlavne leteckých motorov viacerými diagnostickými metódami súčasne. Tribodiagnostickou (vyhodnocovanie vzoriek oleja a ich analýza), vibrodiagnostickou (kontrola vibrácií jednotlivých častí motora a ich analýza), endoskopickou (vizuálna kontrola jednotlivých častí motora). Uvedené metódy umožňujú postupný prechod prevádzky leteckých motorov a tiež celých lietadiel na prevádzku podľa ich skutočného stavu. Tým sa ušetrí nemalé finančné prostriedky za opravy leteckej techniky, nákupy súčiastok i samotných lietadiel. V súvislosti so zberom údajov o poruchách z prevádzky a uvedenými diagnostickými metódami bude možné vypracovávať prognózy spoľahlivosti leteckej techniky. Z nich budú vychádzať aj odporúčania pre leteckú prevádzku v oblasti údržby leteckej techniky i na prípadné vyradenie lietadla z prevádzky, čo je cesta k ďalšiemu zvýšeniu bezpečnosti leteckej prevádzky.

Vyšetrujú letecké nehody

V oblasti expertíz ústav vypracováva posudky a stanoviská k predpokladom leteckých nehôd i k leteckým nehodám. Jeho pracovníci boli v poslednom období zapojení do vyšetrovania leteckých nehôd lietadiel L-39, MiG-29 a vrtuľníkov Mi-17. V súvislosti s nehodami je potrebné pripomenúť modernizáciu havarijných zapisovačov. Zapisovače sú vlastne záznamom na filmový pás. Pri leteckých nehodách sa stávalo, že filmový pás bol napriek ochrane znehodnotený. Preto sa pôvodné zapisovače nahrádzajú novými, so zápisom na pevnú pamäť s vyššou odolnosťou voči vonkajším vplyvom i lepším systémom vyhodnocovania údajov.

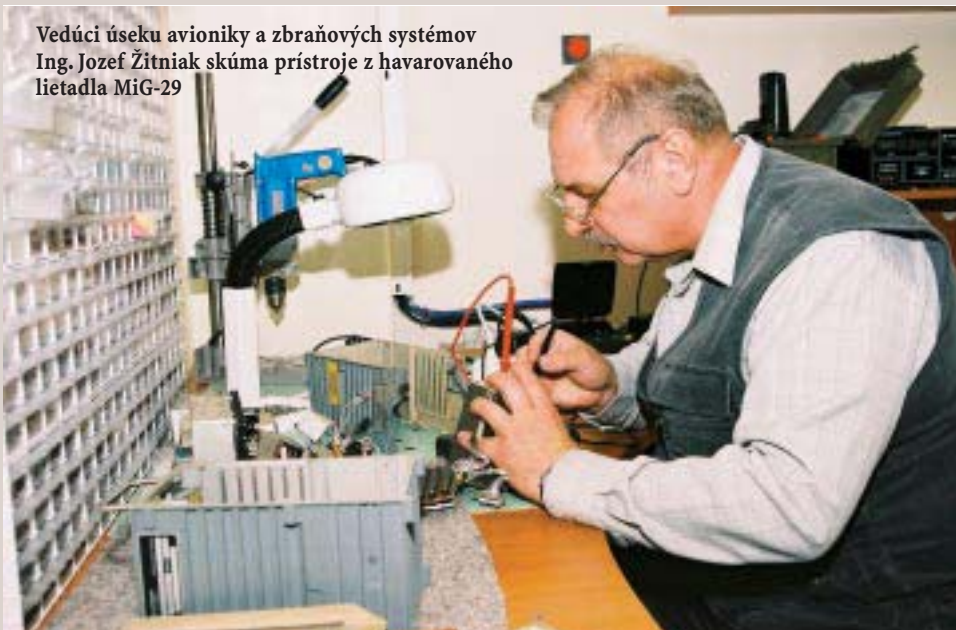
V rámci overovania padákovvej záchranej a výsadkovej techniky bola na základe pevnostných a letových skúšok predĺžená životnosť nákladnej padákovvej súpravy NPS-85 z desať na 15 rokov, čo prinieslo rezortu obrany značnú finančnú úsporu. Kolektív úseku letových skúšok pod vedením podplukovníka v zálohe Ing. Vladimíra Vlasáka, CSc. v rámci úlohy STRATOS odskúšal záchranný padák JU-40, ktorý sa v súčasnosti zavádza do výzbroje ozbrojených síl. Na modernizovanom vrtuľníku Mi-17 bol zasa úspešne odskúšaný nový systém kot-

viacich lán pre padákové výsadky z bočných dverí a z rampy. Kapitán v zálohe Ing. Peter Kaľavský uskutočnil v rámci plnenia odborných úloh 75 skúšobných zoskokov padákom (nedávno absolvoval na letisku Kuchyňa už jubilejný 1000. zoskok). Pre potreby leteckej pátracej a záchranej služby bolo pracovníkmi ústavu vyvinuté a vyskúšané zlaňovacie a podvesné zariadenie pre vrtuľníky Mi-2, Mi-17 a Mi-24.

VLTSÚ vydalo rezortné certifikáty na novovyvinutú leteckú techniku pre tréningy na MiG-29 a L-39, ako aj na modifi-

i mnohých ďalších úloh nebolo možné bez takých pracovníkov (okrem už spomenutých) ako bol prvý riaditeľ ústavu plukovník v zálohe doc. Ing. Juraj Dulenčín, CSc., súčasný zástupca riaditeľa ústavu podplukovník v zálohe Ing. František Martinec, CSc., vedúci úseku automatizovaných systémov velenia a protivzdušnej obrany podplukovník v zálohe doc. Ing. Drahoslav Juřík, CSc., vedúci úseku leteckej a zabezpečovacej techniky major v zálohe Ing. Jaromír Beník, vedúci oddelenia lietadiel a leteckých motorov pod-

Vedúci úseku avioniky a zbraňových systémov Ing. Jozef Žitniak skúma prístroje z havarovaného lietadla MiG-29

Vedúca tribotechnického laboratória RNDr. Jana Mihalčová pri skúmaní vzorky

káciu leteckého motora DV-2. Košičania spolupracujú na zmluvnom základe s dvoma ústavmi podobného zamerania v zahraničí, pražským VLTSÚ a varšavským ITWL.

Podľa riaditeľa VLTSÚ Košice Ing. Rudolfa Slávku by splnenie spomínaných

plukovník v zálohe Ing. Ľubor Trautenberg, CSc., vedúci úseku avioniky a zbraňových systémov podplukovník v zálohe Ing. Jozef Žitniak a mnohých ďalších.

Jozef ŽIAK
Foto Peter DOVINA

Trendy rozvoja vzdušných síl

Vedecko-technická konferencia s medzinárodnou účasťou Trendy rozvoja vzdušných síl sa konala 4. a 5. novembra 2004 vo vojenskej zotavovni Tatranské Zruby pod patronátom generálneho riaditeľa Sekcie vyzbrojovania MO SR Ing. Ivana Chylu a veliteľa vzdušných síl OS SR generálmajora Jozefa Dunaja. Konferenciu zorganizoval Vojenský letecký technický a skúšobný ústav Košice.

Bernd Kreinbaum
z velenia NATO
v Bruseli

Riaditeľ VLTSÚ Ing. Rudolf Slávka v úvode zdôraznil, že jej cieľom je spoločne sa pokúsiť definovať trendy rozvoja vzdušných síl. A to predovšetkým v oblastiach: riadenie vedecko-technického rozvoja, taktika letectva, konštrukcia lietadiel, leteckých motorov, avioniky a zbraňových systémov, inžiniersko-letecké a prevádzkové zabezpečenie, ako aj rádiotechnické zabezpečenie letectva, automatizované systémy velenia, riadenia a spojenia a v neposlednom rade aj padáková a záchranná technika.

Pohľad z Bruselu

Na konferencii sa zúčastnil aj predstaviteľ leteckej sekcie vyzbrojovania divízie obranných investícií velenia NATO v Bruseli Bernd Kreinbaum, zástupcovia ministerstva obrany SR, generálneho štábu, veliteľstva vzdušných síl, užívateľov leteckej techniky, vojenských opravárenských závodov, košického ústavu aeronautiky, partnerských výskumných pracovísk zo Slovenska (VTÚ Liptovský Mikuláš, VTSÚ Záhorie) i zo zahraničia (ITWL Varšava, VLTSÚ Praha). Vo Vysokých Tatrách nechýbali ani zástupcovia firiem z USA, Veľkej Británie, Francúzska, Nemecka, Českej republiky a Slovenska, ktoré sa zaoberajú výrobou a modernizáciou leteckej techniky a pozemného zabezpečovacieho zariadenia.

Bernd Kreinbaum, ktorý kedysi začínal s leteckým výcvikom, no neskôr vyštudoval radarové technológie a v časoch studenej vojny pôsobil v rádioelektronikom prieskume za západnou hranicou vtedajšej ČSSR, pripomenul, že vtedy by mu ani len nezišlo na um, že raz bude spolupracovať na veliteľstve NATO s príslušníkmi armád Poľska, Česka či Sloven-

skej republiky. V roku 1990 osobne preberal systém Tamara z armády bývalej NDR a pri tejto príležitosti vysoko hodnotil jeho technické parametre. „Oceňujem pokrok, ktorý urobili krajiny strednej Európy po svojom vstupe do aliancie. A to nielen Poľsko, Česko a Maďarsko, ktoré sa stali členmi pred piatimi rokmi, ale aj tohtoročný nový člen NATO Slovensko,“ poznamenal a podrobnejšie prezentoval činnosť a poslanie leteckej sekcie vyzbrojovania divízie obranných investícií NATO. Podotkol, že na niektorých jeho pracoviskách už pôsobia aj zástupcovia slovenských ozbrojených síl a na príchod ďalších sa teší.

Modernizácia sa nezastaví

Veliteľ vzdušných síl OS SR generálmajor Jozef Dunaj pripomenul proces modernizácie leteckej i zabezpečovacej techniky, rovnako ako prostriedkov protivzdušnej obrany. Okrem iného zdôraznil, že v súčasnosti je zmodernizovaných už 80 percent lietadiel L-39 a zvyšné sa upravujú v trenčianskych leteckých opravovniach. Tam sa zmodernizovala aj polovica vrtuľníkov Mi-17. Zvyšné by mali obdobným procesom prejsť do konca roku 2007.

„Je to dôležité. Po rozhodnutí o postupnom útlme strojov Mi-24 a ich zotrvaní v službe zhruba do roku 2010 by sa práve Mi-17 mali stať minimálne do roku 2015 nosným typom vrtuľníka vo vzduš-

ných silách. Po modernizácii by mohli v tejto úlohe vydržať až do roku 2022, kým ich nenahradia nové vrtuľníky. Aj napriek niektorým počiatočným problémom sa postupne modernizujú aj dopravné lietadlá L-410, An-24,26,“ povedal generál Dunaj. Neskôr s úľavou v hlase poznamenal, že dnes už nič nebráni ani modernizácii lietadiel MiG-29. Tá by mala predĺžiť ich životnosť a vytvoriť potrebný časový priestor na vypísanie tendra na viacúčelové bojové lietadlo.

Veliteľ vzdušných síl vyjadril určité obavy a znepokojenie z pomerne veľkého odchodu skúseného lietajúceho i pozem-

Spúšťacie zariadenie lietadiel (SPZ-1) vzniklo v spolupráci VLTSÚ Košice a Leteckých opravovní Banská Bystrica

ného technického personálu v poslednom čase z leteckých útvarov. Preto sa zaujímal najmä o prípravu ich nástupcov v školiacich zariadeniach, ktoré by mali prevziať v tomto smere štafetu po vojenskej leteckej akadémii a vojenskej strednej škole leteckej. Prezentáciu novovzniknutej Odbornej výcvikovej školy letectva v Košiciach, ktorú uskutočnil jej veliteľ podplukovník Marián Hocko, pozorne sledoval nielen veliteľ vzdušných síl, ale aj veliteľ prešovskej leteckej základne plukovník Miroslav Kelemen a zástupcovia českého vojenského letectva. Tých takáto zmena v príprave leteckého technického personálu ešte len čaká...

Ako ďalej v príprave odborníkov?

Plukovník Dušan Žitný, veliteľ martinského veliteľstva výcviku, ktoré má „pod palcom“ prípravu profesionálnych poddôstojníkov a mužstva pre celé ozbrojené sily a patrí pod trenčianske veliteľstvo síl výcviku a podpory zasa oboznámil prítomných s uceleným systémom prípravy týchto odborníkov. Čo sa týka

Modernizácia letiskového prehľadového rádiolokátora RL-4AM sa uskutočnila spoločným úsilím VLTSÚ Košice a ALES, a. s.

nieke budúcnosti, ale napríklad aj Ing. Stanislava Rydla, CSc. z Českej republiky o ďalších možnostiach rozvoja systémov presného priblíženia a pristátia.

Odporúčania konferencie

Zástupca sekcie vyzbrojovania MO SR JUDr. Ľuboslav Badač vysoko ocenil doterajšie výsledky VLTSÚ Košice a jeho miesto v procese ďalšieho vyzbrojovania a modernizácie prostriedkov vzdušných síl. Riaditeľ ústavu Ing. R. Slávka, CSc. pri hodnotení záverov medzinárodnej konferencie konštatoval, že pri výbere jednotlivých tém kladli hlavný dôraz na miesto a úlohy vzdušných síl po našom vstupe do NATO. Na modernizáciu techniky letectva a PVO, časové horizonty možného prezbroyovania, ako aj na jeho potrebné legislatívne a logistické zabezpečenie. Bokom pozornosti nezostala ani príprava odborníkov rôznych stupňov pre vzdušné sily.

„Konštatujem, že vzhľadom na závažnosť tém sa nepodarilo nájsť zodpovedajúce odpovede na všetky otázky. Podnietili však v mnohých oblastiach potrebnú odbornú diskusiu. Napríklad v sekcii Trendy, taktika, vzdelávanie a meranie sa konštatovalo, že je nevyhnutné riešiť a koordinovať postupy pri modernizácii prostriedkov letectva a PVO a vypracovať ucelený systém prípravy odborníkov pre jednotlivé zložky vzdušných síl. Ďalej naliehavo zaznelo, že treba urýchlene rozpracovať aplikácie novelizovaného leteckého zákona na podmienky vzdušných síl. Potvrdila sa dôležitosť a potreba diagnostických systémov rozvíjaných vo VLTSÚ, ktoré sa postupne stávajú nástrojom zvyšovania bezpečnosti a zlepšenia ekonomiky prevádzky leteckej techniky. Ako nevyhnutné sa ukázalo prehĺbiť sledovanie spoľahlivosti

ti padákovej, výsadkovej a záchrannej techniky. Je potrebné informovať o možnostiach využitia prostriedkov OS SR v tejto oblasti na hromadnú evakuáciu obyvateľstva v prípade živelných pohrôm alebo lokálnych havárií pomocou zlaňovacieho a podvesného zariadenia vrtuľníkov,“ povedal riaditeľ VLTSÚ na margo niektorých odporúčaní konferencie.

Jozef ŽIAK

Foto autor a archív

prípravy vysokoškolských kádrov, doc. Ing. František Adamčík z Ústavu aeronautiky košickej technickej univerzity informoval o postupnom zavŕšení akreditačného procesu, ktorý by mal v prvej polovici roku 2005 vyústiť do vzniku leteckej fakulty. O tom, či sa v nej budú školiť odborníci aj pre vzdušné sily, je dnes podľa názoru zainteresovaných predčasné hovoriť. Študijné odbory by predovšetkým museli korešpondovať s požiadavkami rezortu obrany a zapadať do celkovej koncepcie vojenského vzdelávania.

Doc. Ing. Slavomír Kiš, CSc. z toho istého ústavu sa vo svojom vystúpení zameriaval na najnovšie požiadavky na súčasné a perspektívne viacúčelové bojové lietadlá. Plukovník Ing. Ivan Koblen, CSc. zo sekcie vyzbrojovania MO SR oboznámil prítomných s problematikou vyzbrojovania a obranného výskumu v rezorte obrany a s jeho väzbami na prácu košického VLTSÚ.

Leteckých odborníkov zaujal aj americký príspevok o modernizáciách už takmer 40-ročného dopravného lietadla Hercules. Jeho posledná verzia C-130J Super disponuje nielen účinnými motormi, ktoré majú priaznivý pomer medzi výkonom a spotrebou. Lietadlo má modernú avioniku a najnovšie prostriedky pasívnej i aktívnej ochrany. Britská firma BAE-Systems zasa priblížila svoje bohaté skúsenosti s modernizáciou leteckej techniky sovietskeho pôvodu na podmienky štandardov NATO. Varšavský inštitút ITWL, ktorý si nedávno pripomenul už 51. výročie svojho vzniku a výsledky jeho práce, zasa predstavili Dr. Ing. Leszek Lorocho a Ryszard Szcapanik.

Riaditeľ Topografického ústavu z Banskej Bystrice podplukovník Ing. Jaroslav

Piroh, PhD. sústredil pozornosť prítomných na nové možnosti využitia leteckého snímkovania a digitálnej úpravy máp. Prezentoval pri tejto príležitosti aj rekonštrukciu nehody vrtuľníka Mi-17 pri Prešove s použitím najmodernejších metód digitálneho zobrazenia posledných fáz jeho letu.

V sekcii Letecká a zabezpečovacia technika zaujal príspevok Ing. Ľubora Trautenbergera, CSc. z VLTSÚ Košice o skúsenostiach a problémoch zo stanovovania hmotnosti a centráže leteckej techniky OS SR v procese jej modernizácie. V priebehu modernizácie lietadiel a vrtuľníkov je jednou z vážnych výziev tohto procesu zabezpečiť, aby za letu boli vždy dodržané povolené hodnoty hmotnosti a centráže. Ich rozsah stanovuje výrobca. Nedôslednosť v procese modernizácie môže viesť k nežiaducim obmedzeniam, ktoré vlastne výsledky spomínaného procesu znehodnotia.

V sekcii Avionika a prostriedky automatizovaného systému velenia (ASV) a PVO odznali zaujímavé príspevky Daniela Paniseta z Francúzska o automatizovaných systémoch velenia, riadenia a spojenia, Ing. Jiřího Němečka, CSc. z Čiech o vybraných parametroch štatistického modelu bezdrôtového optického spoja, Jima Fielda z Veľkej Británie o avio-

Pplk. Marián Hocko (vľavo) s plk. Dušanom Žitným

KRÁTKO

Velenie amerických vzdušných síl USAF si vybralo americkú spoločnosť Raytheon, aby zmodernizovala prehľadové rádiolokačné stanice AN/TPS-75, ktoré sú rozmiestnené na leteckej základni Hill AFB. Divízia RTSC spoločnosti Raytheon na základe kontraktu, ktorého hodnota môže dosiahnuť 13 miliónov amerických dolárov, navrhne, vyvinie, preskúša a vyrobí modernizované komponenty na zvýšenie spoľahlivosti radarov a zjednodušenie ich obsluhy.

...

Predstavitelia holandskej lodenice Royal Shelde a spoločnosti Thales podpísali koncom októbra 2004 niekoľko kontraktov na dodávku širokej škály rádioelektronických výrobkov. Tie budú nainštalované na dve korvety, ktoré Royal Schelde stavia pre indonézske vojenské námorníctvo. Hodnota kontraktu je približne 60 miliónov eur. Prvú fregatu odovzdajú zákazníkovi v polovici roku 2007.

...

Americká spoločnosť Northrop Grumman v súčasnosti modernizuje štartovacie riadiace centrá medzikontinentálnych balistických rakietových riadených striel Minuteman III z výzbroje amerických vzdušných síl USAF. Centrá sú vybavované novým núdzovým komunikačným systémom MEECN (Minimum Essential Emergency Communications Network). Všetky štartovacie riadiace centrá budú vybavené novým systémom do decembra 2005.

...

Ruský závod na výrobu leteckých pohonných jednotiek UMPO v Ufe začal vyrábať skúšobnú sériu leteckých prúdových motorov AL-55. Výrobca predpokladá možnosť podpísať do konca roka kontrakt s indickým zákazníkom na skonštruovanie a dodávku modifikovaných leteckých motorov AL-55I, ktoré by boli určené pre cvičné a ľahké bojové lietadlá indickej konštrukcie.

...

Vzdušné sily Taiwanu obdržia ďalšie dve lietadlá rádiolokačného prehľadu a velenia americkej výroby Northrop Grumman E-2T Hawkeye začiatkom roku 2005. Po získaní dvojice strojov vzrastie ich celkový počet vo výzbroji tejto republiky na štyri kusy.

...

Poľské vojenské námorníctvo získalo do výzbroje piatu a poslednú ponorku triedy Sokol. Ponorky tohto typu, pôvodne ako trieda Kobben, slúžili v kráľovskom nórskom vojenskom námorníctve. Štyri z nich zaradilo Poľsko do aktívnej služby pod menami ORP Sokol, ORP Sep, ORP Bielik a ORP Kondor.

...

Hlavným kontraktorom na dodanie systémov riadených striel pre nový francúzsko-taliansky program fregát FREMM bude konzorcium MBDA. Francúzsko a Taliansko plánuje kooperovať pri vývoji a výrobe 27 fregát FREMM.

Aktívny Standard

Americká spoločnosť Raytheon získala 3. septembra 2004 od velenia amerického vojenského námorníctva US Navy kontrakt v hodnote 440 miliónov amerických dolárov na vývoj a výrobu novej aktívnej protiletadlovej raketovej riadenej strely Standard Missile 6 ERAM (Extended Range Active Missile). Základom novej protiletadlovej raketovej riadenej strely ďalekého dosahu je trup strely Standard Missile 2 Block IV a najmodernejšia aktívna navádzacia hlavica a technológia navedenia z leteckej raketovej riadenej strely AIM-120C-7. Nová zbraň umožní pôsobiť plavidlám amerického vojenského námorníctva proti vzdušnému ohrozeniu z veľkých vzdialeností, ktoré sa nachádza mimo zorného poľa. Začiatočná operačná spôsobilosť novej riadenej strely SM-6 je naplánovaná na rok 2010.

Bezposádkový Seastar

Izraelská firma Aeronautics, ktorej hlavnou oblasťou činnosti je vývoj a výroba bezposádkových prieskumných lietadiel, ponúka potenciálnym

zákazníkom ľahké bezposádkové hliadkovacie a obranné hladinové plavidlo Seastar. Diaľkovo ovládané plavidlo s dĺžkou 11 m, šírkou 3,5 m a hmotnosťou 6 000 kg poháňa vodomietná pohonná jednotka, s ktorou dosahuje maximálnu rýchlosť viac ako 83 km/h (45 uzlov). Okrem dennej/nočnej optoelektroniky a širokej škály obrannej a bojovej elektroniky môže plavidlo niesť na palube stabilizované strelisko s guľometom a streleckým systémom.

Ďalšie dánske pirane

Predstavitelia materiálového veliteľstva dánskych pozemných síl a švajčiarskej firmy Mowag AG, ktorá je dcérskou spoločnosťou amerického výrobcu General Dynamics, podpísali 5. októbra 2004 kontrakt na dodávku 69 opancierovaných transportérov Piranha IIIC 8x8. Tento kontrakt s hodnotou skoro 140 miliónov švajčiarskych frankov je už treťou objednávkou vozidla radu Piranha III pre dánske pozemné sily. Prvých 22 kusov objednali Dáni v roku 1997 a objednávku na ďalších 22 kusov podpísali v roku 2003. Najnovší kontrakt zahŕňa obrnený transportér na prepravu vojakov, zdravotnícky variant, veliteľské stanovišťa a prieskumné vozidlá. S dodávkami sa začne vo februári 2005 a prvý dodaný transportér bude v zdravotníckom vyhotovení.

Čierny žralok

Francúzske konzorcium DCN a talianska spoločnosť Whitehead Alenia spoločne vyvinuli nové ťažké torpédo novej generácie Black Shark, ktorého určením je boj proti hladinovým plavidlám aj ponorkám protivníka. Torpédo poháňa elektromotor, ktorý má priamy náhon na súosovú vrtuľu. Torpédo

Black Shark je vybavené modernou multifrekvenčnou aktívnou/pasívnou akustickou navádzacou hlavicou. Nové torpédo je kompatibilné so systémami použitými na väčšine ponoriek, pre ktoré je určené – U209, U212A, U214, Sauro a všetky typy francúzskych ponoriek. Okrem ponoriek (vrátane atómových) je nové ťažké torpédo určené aj na použitie z hladinových plavidiel.

SAE kupujú Sea Giraffe AMB

Lodenica Abu Dhabi Ship Building (ADSB) v Abú Zabí objednala začiatkom októbra od švédskej firmy Ericsson Microwave Systems AB štyri námorné prehľadové radary Sea Giraffe AMB. Radary sú určené pre program Baynunhah vojenského námorníctva Spojených arabských emirátov. V objednávke je aj opcia na ďalšie dva radary rovnakého typu. Lodenica ADSB je hlavným kontraktorom programu Baynunhah, ktorý zahŕňa návrh, skonštruovanie a dodávku moderných korvíet s dĺžkou 70 m.

Taliansky tank na kolesách

Talianska firma Iveco Fiat – Oto Melara predstavila experimentálny variant svojho osemkolesového obrneného transportéra Centauro, ktorý vyzbrojila odľahčeným hladkostenovým kanónom kalibru 120 mm. Kanón strieľa tými istými typmi munície, ako používa taliansky hlavný bojový tank Ariete. Kanón s hmotnosťou len 2 500 kg a dĺžkou hlavne 45 kalibrov je nainštalovaný v novej veži Hitfact. Posádka veže je trojčlenná – vľavo sedí veliteľ, vpravo strelec a za ním je nabíjač. Vo veži je umiestnených deväť nábojov kalibru 120 mm a ďalších 26 sa prepravuje v trupe vozidla. Veža vyrobená z nových hliníkových zliatin má aj s doplnkovým pancierom hmotnosť 6 600 kg. Celé bojové vozidlo má hmotnosť len 25 500 g.

Dvojstranu pripravil Miroslav GYŮRÖSI
Foto autor, MBDA (1), Raytheon (1)

KRÁTKO

Medzinárodná balistická spoločnosť Metal Storm rokuje s americkou spoločnosťou Lockheed Martin o realizácii štúdie a technických demonštráciách protitorpédového obranného systému Metal Storm s cieľom potvrdiť jeho uskutočniteľnosť. Návrh znie na realizáciu štúdií a demonštrácií počas štvormesačného obdobia.

...

Ruský výrobca lietadiel firma Irkut zverejnil správu o úspešnom skončení skúšok pohonných jednotiek AL-31FP so systémom vektorovania ťahu. Skúšky motorov prebiehali paralelne vo vývojovej organizácii NPO Saturn v Moskve a vo výrobnom závode UMPO v Ufe. Skúšky potvrdili tisíc hodinovú životnosť do generálnej opravy a celkovú životnosť dvetisíc hodín, ktorá je deklarovaná v rusko-indickom kontrakte. Okrem toho skúšky potvrdili päťstohodinovú životnosť vektorovaných dýz do generálnej opravy. Certifikát motora AL-31FP vydal ruský centrálny ústav leteckých motorov CIAM 6. októbra 2004. Motory budú použité v lietadlách indických vzdušných síl Suchoj Su-30MKI.

...

Americká firma Lockheed Martin získala kontrakt v hodnote 26 970 000 amerických dolárov na dodávku integrovaných obranných systémov pre rádioelektronický boj AIDEWS (Advanced Integrated Defense Electronics Warfare System) a systémov ALE-47 pre klamné ciele na lietadlá F-16C/D pre Omán a Chile.

...

Nemecká vláda odmietla francúzsky návrh na zlúčenie francúzskej lodiarkej spoločnosti DCN a francúzskej skupiny pre obrannú elektroniku Thales s nemeckými firmami ThyssenKrupp a HDW na vytvorenie európskeho giganta v oblasti lodiarkej výroby, podobne ako vznikol EADS v oblasti letecko-kozmickeho priemyslu.

...

Austrálske pozemné sily zaviedli do výzbroje nový zásobovací obrnený transportér M113A4 ALV (Armoured Logistic Vehicle). Vozidlo, ktoré na báze štandardných transportérov radu M113 vyvinula a vyrába austrálska firma Tenix Defence, nahradí v celkovom počte 350 kusov zastarané pásové nákladné transportéry M548.

...

Americká spoločnosť Lockheed Martin získala kontrakt na modernizáciu sonarového systému A-RCI na ponorkách tried SSN 668, SSN 668I, SSN 774, SSN 21, SSGN a SSBN 726 z výzbroje amerického vojenského námorníctva US Navy.

...

Velenie amerických pozemných síl plánuje skúšobne nasadiť v Iraku veľkú bezposádkovú pozorovaciu a prieskumnú vzducholoď. Vzducholoď ACE skonštruovaná firmou Bosch Aerospace má dĺžku 37,2 m, priemer 11,3 m a vytrvalosť až 36 hodín.

V tomto roku bolo skutočne veľa počuť o unikátnom pasívnom sledovacom systéme VERA. (Pozri aj OBRANA 22/2004.) Pomerne málo sa však vie, že česká armáda používa ešte iný prostriedok rádiotechnického prieskumu. Je známy pod skratkou BORAP (BOjový RAdiolokačný Pátrač) a takisto ako systém VERA ho vyvinula a vyrobila pardubická firma ERA.

BORAP

Na rozdiel od VERA, ktorá okamžitú polohu zdroja zachyteného signálu určuje na základe vyhodnotenia časových rozdielov príchodu signálu na tri prijímacie stanoviská vzdialené od seba desiatky kilometrov, funguje BORAP na princípe širokopásmového interferometrického zameriavania. Jeho prijímacia stanica dokáže určiť smer príchodu signálu v sledovanom frekvenčnom pásme. Na určenie polohy cieľa v ose X, Y je potrebné použiť dve stanice. Rozmiestnia sa vo vhodnej vzdialenosti v teréne tak, aby sa ich operačný dosah prekrýval. Zdroj zachyteného signálu sa teda nachádza v priesečníku zmeraných smerov príchodu signálu. Vzhľadom na uvedený princíp je VERA v porovnaní s BORAPom oveľa presnejšia v lokalizácii a vedení, ale potrebuje mať v prevádzke minimálne tri alebo štyri stanice prepojené v reálnom čase. To ju radí viac do strategických misií (nižšia mobilita, výhodnejšie je byť dlhší čas na jednom mieste, nie je také jednoduché nájsť vhodnú konfiguráciu terénu). BORAP má horšie parametre pokiaľ ide o lokalizáciu a vedenie cieľov, ale na vykonávanie triangulácie (lokalizácie a vedenia) stačia len dve stanice prepojené off-line.

V prípade nutnosti môže pracovať aj jednotlivá stanica, ktorá dokáže zistiť, že sa z konkrétneho smeru blíži nejaký cieľ. Preto je BORAP, nazývaný aj smeromerným systémom,

viac vhodný pre taktické misie. V plne pasívnom režime automaticky zameriava a sleduje zdroje rádiolokačného a rádiového vyžarovania (lietadlové radary, aktívne rušiče, navigačné systémy, identifikačné systémy, rádiovú prevádzku, prevádzku dátových spojov, atď.). Signály následne analyzuje, zaznamenáva a po spracovaní ich odovzdáva vyššiemu stupňu velenia. BORAP dokáže rovnako ako VERA spracovávať až 200 cieľov. Má dosah do 450 km, zorné pole 120° a pásmo prijímaných frekvenčných rozsahov je v rozsahu 0,8 až 18 GHz. Skladá sa z dvoch nezávislých smeromerných staníc, pričom každú stanicu tvorí anténová jednotka a vyhodnocovacia kontajner s pracoviskom operátorov.

Ako sme už spomenuli, každá stanica je schopná vyhodnocovať smery zdroja signálov samostatne. Na lokalizáciu

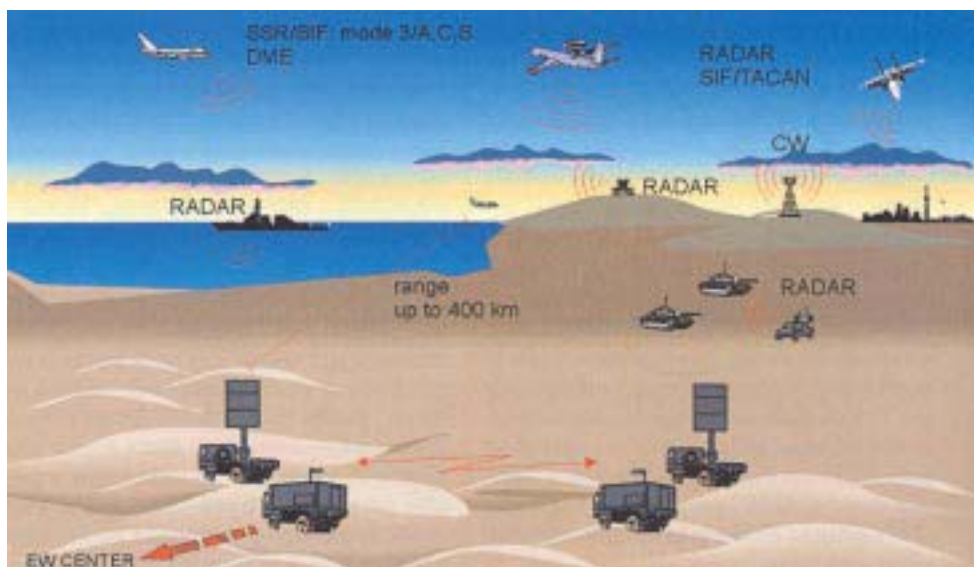

a vedenie zdrojov (cieľov) vo dvoch súradniciach je potrebné mať dve prepojené stanice. Presnosť lokalizácie je približne o rad horší ako pri systéme VERA.

Michal ZDOBINSKÝ

A-Report č. 21/2004

Agentura vojenských informácií
a služieb MO ČR

Vojaci v Hofburgu

Na oslavách 49. výročia štátnej zmluvy o neutralite Rakúskej republiky v dňoch 24. – 26. októbra na nádvorí viedenského Hofburgu nechýbali ani zástupcovia Ozbrojených síl Slovenskej republiky. Rakúski hostitelia ich pozvali spoločne s predstaviteľmi armád ďalších susedných krajín, Švajčiarska, Nemecka, Talianska, Slovinska, Maďarska, Česka, ako aj Poľska.

V priebehu troch dní si takmer 600-tisíc návštevníkov osláv prezrelo nielen ukážky činnosti jednotlivých súčastí rakúskej armády, ale aj polície a záchranných zložiek. Najväčší záujem však vzbudzovala vystavená vojenská technika z výzbroje rakúskych pozemných a vzdušných síl. Rakúšania mali po prvý

Návštevníci osláv si mohli prezrieť aj prvý exemplár stíhačky Eurofighter, ktorá v rakúskom letectve už onedlho nahradí zastarané lietadlá

Nadporučík Oto Kelemen z bardejovského prieskumného práporu pri živom vstupe do vysielať rakúskeho rozhlasu

vateľskej a informačnej agentúry MO SR, o ktoré bol veľký záujem. Vzbudzovali ho najmä knihy o slovenskom letectve a vojenskej histórii. Mnohí návštevníci ľutovali, že nevyšli v nemčine alebo angličtine. Nielen Rakúšania, ale aj návštevníci z iných krajín, medzi ktorými hrali prím Slováci a v menšej miere aj Česi, sa z jednotlivých panelov a propagačných a informačných materiálov mohli dozvedieť viac o sloven-

ských ozbrojených silách, ich štruktúre, ako aj o procese profesionalizácie. Slovenský stánok navštívil aj rakúsky spolkový prezident Heinz Fischer, ktorý bol prítomný aj na slávnostnej prísahe 1200 nových príslušníkov Bundesheeru a vojenský veliteľ Viedne generálmajor Karl Semlitsch. Dvaja príslušníci bardejovského prieskumného práporu nadporučík Oto Kelemen a čatár Pavel Tej sa na oslavách stretli aj so svojimi bývalými rakúskymi kolegami z misie UNDOF na Golanských výšinách. Obzvlášť srdečne sa zvali s bývalým rakúskym veliteľom práporu podplukovníkom Klausom Amom. Nadporučík Kelemen informoval tisíce návštevníkov o spolupráci rakúskych a slovenských vojakov v misii aj prostredníctvom živého rozhlasového vstupu. Prezentácia Slovenska a jeho ozbrojených síl na nádvorí viedenského Hofburgu dopadla dobre. V budúcnosti by bolo potrebné popremýšľať podľa vzoru Poliakov, Maďarov, ale aj Slovincov, o jej oživení prostredníctvom panelov približujúcich Slovensko aj z pohľadu jeho kultúry a histórie, ako aj figurínami vojakov v rôznych typoch uniforiem.

Text a foto Jozef ŽIAK

Slovenský stánok vo viedenskom Hofburgu

raz možnosť bližšie sa zoznámiť s novou stíhačkou Eurofighter, ktorá už čoskoro nahradí zastarané lietadlá Saab Draken.

Ozbrojené sily SR sa vo svojom stánku prezentovali ukážkami z produkcie Vyda-

vatelskej a informačnej agentúry MO SR, o ktoré bol veľký záujem. Vzbudzovali ho najmä knihy o slovenskom letectve a vojenskej histórii. Mnohí návštevníci ľutovali, že nevyšli v nemčine alebo angličtine. Nielen Rakúšania, ale aj návštevníci z iných krajín, medzi ktorými hrali prím Slováci a v menšej miere aj Česi, sa z jednotlivých panelov a propagačných a informačných materiálov mohli dozvedieť viac o sloven-

Plná poľná

Rozhlasová relácia **Plná poľná**, i keď už polstoročná, je stále siveža relácia *o vojakoch a nielen pre vojakov*. I tento rok sa na vás každý piatok o 21.05 hod. tešia na najpočúvanejšej stanici Rádio Slovensko Miroslav Minár, Bernard Roštecký a Petra Repková.

ARMÁDNY magazín

Armádny magazín v STV sa vysiela každý nepárny týždeň v piatok o 19.15 a repríza relácie je nasledujúcu sobotu o 14.15 hod na Dvojke. Informácie o najbližšom termíne vysielaň relácií a ich obsahu sa dozviete na internetovej stránke www.mod.gov.sk/e-ziny/ Vaše námety a podnety môžete poslať na e-mailovú adresu: ZahradnikL@mod.gov.sk alebo dokument@stv.sk

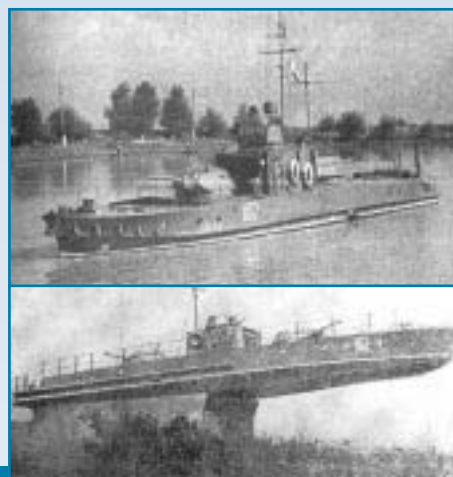
Stalinove plávajúce tanky na Dunaji

Keď sa Sovietsky zväz v lete 1940 zmocnil rumunskej Bessarábie a Bukoviny, jeho južná hranica sa posunula až k Dunaju. Aby sovietsky vládca Josif V. Stalin zabezpečil svoju novú hranicu a vytvoril protiváhu silnej a dobre vyzbrojenej rumunskej Dunajskej divízii, bola 7. 9. 1940 vytvorená sovietska Dunajská flotila (Dunajskaja flotilija). Flotila bola organizačne podriadená Čiernomorskému loďstvu a jej základňa bola v prístave Izmail.

V tridsiatych rokoch minulého storočia Sovietsky zväz pod vplyvom rastúceho napätia v Európe pristúpil k masívnej modernizácii svojich ozbrojených síl. Program výstavby sa dotkol aj jeho vnútrozemských flotíl operujúcich predovšetkým na riekach Dneper, Volga a Amur. V krátkom čase bolo postavených sedem monitorov triedy Železnakov a dva monitory triedy Udarnyj. Sovietske monitory však nemožno označiť za vydarené konštrukcie. Trieda Železnakov bola zastaraná už v čase spustenia na vodu a monitory triedy Udarnyj znehodnotovali chabé pancierovanie a nízka rýchlosť. Sovietske riečne sily však predsa len mali tromf, ktorý sa v priebehu budúcej vojny ukázal byť ďaleko dôležitejší ako nepodarené monitory – obrnené delové člny. Požiadavku na pancierovaním chránený čln vybavený delostreleckou výzbrojou vznášali velitelia už od dvadsiatych rokov. Napriek tomu zadanie na vývoj takéhoto plavidla bolo vydané až v roku 1934. Projektčnými prácami bol poverený tím, ktorý viedol hlavný konštruktér Jurij Jurievič Benua. Konštruktéri veľmi rýchlo zistili, že nebolo technicky možné skĺbiť v jednom plavidle požiadavky na výzbroj pozostávajúcu z dvoch tankových kanónov s ponorom pol metra. Benua a jeho tím preto vyvinuli člny dva. Väčší dvojvežový, označovaný ako projekt 1124, a projekt 1125 – menší jednověžový čln s veľmi malým ponorom.

Dvojvežové člny nazývané tiež „veľké“ dostali označenie BKA-1124 (BKA – bronekater artilerijiskij), boli zavedené do výbro-

je v roku 1936. Pri dĺžke 25,3 m, šírke 4,1 m a ponore 0,9 metra člny dosahovali štandardný výtlak 49,3 tony. Pohonnú jednotku tvorili dva motory GAM-34B, každý o výkone 850 konských síl, poháňajúce dve lodné skrutky. Motory boli vyvinuté z leteckých motorov AM-34. Alternatívne inštalovali do člnov tiež americké motory Packard dodávané v rámci vojenskej pomoci lend-lease z USA. Člny dosahovali rýchlosť 38 km/h a pri rýchlosti 20 km/h mali dosah 600 km. Elektrickú sústavu napájali dva generátory s náhonom od hlavných motorov a súbor olovených akumulátorov. Člny boli tiež vybavené pomocným generátorom s výkonom 3kW poháňaným motorom z nákladného auta ZIS-5. Posádku tvorilo 17 mužov. Životne dôležité časti plavidla, tzv. citadelu, chránil pancier hrubý 8 mm odolávajúci priamemu zásahu guľometnou muníciou a črepinám delostreleckých granátov. Menej dôležité časti člnov chránil 5 mm pancier. Vzhľadom na svoju veľkosť člny disponovali impozantnou výzbrojou pozostávajúcou z dvoch tankových veží T-34 s delami F34 kalibru 76,2 mm/L41,2. Pri prvých sériách na člny inštalovali aj dostupnejšie veže z tankov T-28 či T-35. Sekundárnu výzbroj člnov tvorili jeden, prípadne dva veľkorážové guľomety DŠK kalibru 12,7 mm umiestnené v otočnej veži na streche kormidelné a dva guľomety kalibru 7,62 mm. V poľných podmienkach bolo na spevnený kryt strojovne umiestňované 37 mm protiletadlové delo. Niekoľkým člnom inštalovali na mieste zadnej delovej

BKA-1124, taktické označenie BK-162

veže odpaľovacie zariadenie 24M-8-M pre 24 rakiet kalibru 82 mm alebo M-13-M1 pre 16 rakiet kalibru 132 mm. V počiatočných rokoch Veľkej vlasteneckej vojny, keď sa Červená armáda potýkala s nedostatkom tankovej výzbroje, boli ako východisko z núdze člny vyzbrojované tiež 76,2 mm delami systému Lander pamätajúcimi ešte cárske námorníctvo. Tieto po všetkých stránkach zastarané delá však boli schopné aj paľby proti vzdušným cieľom, a preto takto vyzbrojené člny boli s úspechom nasadzované ako vojsková protivzdušná obrana pri ochrane prepravísk alebo výsadek. V prípade potreby mohli veľké člny niesť až desať mín. Celkovo bolo do roku 1943 vyrobených 97 člnov tohto typu.

Jednověžové BKA-1125 nazývané „malé“, boli do výzbroje zavedené v tom istom roku ako BKA-1124. Člny dosahovali výtlak len 26,5 ton a tomu zodpovedali aj ich rozmery: dĺžka 22,65, šírka 3,55 metra a ponor iba 56 cm. Jeden zážihový motor GAM-34B alebo Packard o výkone 850 konských síl poháňal jednu lodnú skrutku. Čln dosahoval rýchlosť až 36 km/h. Elektrická sústava bola analogická ako pri veľkom člne s tým rozdielom, že BKA-1125 nebol vybavený pomocným generátorom. Pri rýchlosti 25 km/h mal čln dosah 450 km. Citadelu chránil 7 mm pancier, ostatné časti člna 4 mm. Posádku tvorilo 13 mužov. Člny boli štandardne vyzbrojované jedným 76,2 mm kanónom F34 v tankovej veži T-34 a trom 7,62 mm guľometmi Degťarev vo vežičkách z tanku T-28 alebo dvoma až štyrmi 12,7 mm protiletadlovými guľometmi DŠK, prípadne kombináciou týchto zbraní. Niekoľko člnov malo na mieste zadnej guľometnej vežičky raketomet M-8-M pre osem 82 mm rakiet. Pri nedostatku tanko-

BKA-1125 – taktické označenie BK-313
– s maskovacou kamuflážou používanou v prvých rokoch

vých veží boli aj tieto člny vyzbrojované jedným 76,2 mm delom Lander. Člnov BKA-1125 bolo v rokoch 1936 až 1945 vyrobených až 151. Počas prvých rokov služby zistili posádky týchto člnov vážny nedostatok v ich nautických vlastnostiach. Pri plavbe vysokou rýchlosťou na rozbúrenej hladine dochádzalo k prílišnému ponáraníu provy. Problém dočasne vyriešili inštaláciou pomocných hydrodynamických plôch. Definitívnym riešením však bolo až zväčšenie rozšírenia provy v smere od vodorysky k palube.

Na základe striktnej požiadavky zadania oba typy člnov boli navrhnuté tak, aby ich bolo možné prepravovať na plošinových vozňoch sovietskych širokorozchodných železníc. Priebeh bojov a potreba pružne premiestňovať člny medzi bojiskami ukázali, že táto požiadavka bola veľmi prezieravá.

Bojové nasadenie

Základ „prvej“ sovietskej Dunajskej flotily tvorilo päť monitorov a štyri delové člny BKA-1125 prevelené na Dunaj od Dneverskej flotily. Veľmi rýchlo vyšlo najavo, že monitory stavané pre Dneper nie sú veľmi vhodné pre dolný tok Dunaja, obzvlášť, keď porovnanie pancierovania, rýchlosti a tiež výzbroje s potencionálnym protivníkom, ktorým mali byť rumunské monitory postavené pritom ešte za Rakúsko-Uhorska, nevychádzalo pre sovietske o generáciu mladšie monitory nijako optimisticky. Dva týždne pred napadnutím bola flotila preto posilnená ďalšími sedemnástimi člnmi. Sovietska Dunajská flotila mala svoju základňu v prístave Izmail. Tento sa okamžite po napadnutí ZSSR stal cieľom leteckých útokov a delostreleckého ostreľovania. Prvú obojživelnú operáciu Veľkej vlasteneckej vojny vykonala práve Dunajská flotila v skorých ranných hodinách 24. júna 1941. Cieľom operácie bolo umlčať delostrelecké postavenie ostreľujúce Izmail. O pol tretej ráno začali monitory Dunajskej flotily podporované pozemnými batériami delostreleckú prípravu ostreľovaním cieľov na rumunskom brehu Dunaja. Po pätnástich minútach preniesli paľbu hlbšie do postavení protivníka a vzápätí štyri člny BKA-1125 vysadili na breh oddiel námornej pechoty. V prudkom tridsaťminútovom boji výsadok podporovaný paľbou člnov delostrelecké postavenie zničil a získal niekoľkých zajatcov. Po splnení úlohy člny výsadok opäť

nalodili a stiahli sa k vlastnému brehu. Rýchly ústup Červenej armády v prvých týždňoch po napadnutí hrozil Dunajskej flotile odrezaním od hlavných síl, a preto už 19. júla sa flotila začala z Dunaja sťahovať. Napriek svojej prevahe a podpore zo vzduchu rumunské monitory úspešnému ústupu nezabránili. Znie to neuveriteľne, ale počas ústupu do Odesy flotila nestratila ani jedno bojové plavidlo. Z plavidiel tejto „prvej“ Dunajskej flotily sa však opätovného návratu na Dunaj dočkal iba monitor Železnjakov. Ostatné monitory a delové člny boli v nasledujúcich bojoch na Bugu a Dnepri zničené vojskami Osi alebo potopené vlastnými posádkami, aby nepadli do rúk nepriateľa.

Podobný osud sa nevyhol ani delovým člnom a ostatným plavidlám Dneverskej a Pinskej flotily. Pinská flotila bola vytvorená v roku 1940 na rieke Pinsk po okupácii východného Poľska Červenou armádou. Rýchly postup nemeckej armády znemožnil evakuáciu delových člnov po železnici a aby nepadli do rúk nepriateľa, radšej ich zničili vlastné posádky. Na prelome rokov 1942 a 1943 sa člny BKA-1124 a 1125 v zostave Volžskej flotily zúčastnili tiež Stalingradskej bitky. Obrancami Stalingradu dopravovali po Volge posily a muníciu alebo poskytovali palebnú podporu a protiletadlovú obranu vyloďujúcim sa jednotkám.

Od Suliny do Viedne

Sovietska Dunajská flotila bola opäť obnovená 13. 4. 1944 po tom, čo sa Červená armáda opäť priblížila k Dunaju. Ambiciózny veliteľ flotily kontraadmirál Sergej S. Gorškov sa poučil a bojovú činnosť obnovennej Dunajskej flotily postavil výhradne na obrnených delových člnoch. V priebehu Veľkej vlasteneckej vojny sovietske velenie vyvinulo veľmi účinnú taktiku bojového nasadenia riečnych síl spoločne s pozemnými silami. Jednotky delových člnov boli nasadzované ako integrálna súčasť pozemných síl v priamej taktickej podriadenosti veliteľovi pozemnej jednotky, v rámci ktorej sa zúčastňovali príslušnej operácie. Protivníkmi nenapodobnenou špecialitou sovietskych delových člnov bolo uskutočňovanie výsadkov desiatky kilometrov hlboko v tyle obrany protivníka. Na podporu svojej činnosti flotila disponovala brigádou námornej pechoty, ženijnými a odminovaciami jednot-

kami. Flotila bola dokonca vybavená vlastným sprievodným oddielom samohybných diel pozostávajúcim z 22 diel SU-76, SU-122 a tiež ISU-152. Samohybné delá pružne poskytovali lodiam flotily priamu palebnú podporu, čo bolo obzvlášť dôležité pri vyloďovacích operáciách. V prípade, že výsadkové operácie prebiehali tak hlboko v tyle protivníka, že nebolo možné počítať s podporou vlastného delostrelectva, úlohu priamej palebnej podpory na seba preberali člny vyzbrojené raketometmi. V niekoľkých prípadoch posádka dokonca priamou paľbou rakiet zaútočila na napriateľské plavidlá. Na rozdiel od svojich protivníkov, ktorým to predpisy na vedenie bojovej činnosti vyslovene zakazovali, sovietske člny sa nevyhýbali ani priamym stretom s protivníkovými tankami. Použitie tankových veží T-34 s pancierom dosahujúcim hrúbku až 45 mm zabezpečovalo obsluhu diel ochranu, s ktorou posádka najmä maďarských a nemeckých lodí nemohli počítať. To, že člny boli vyzbrojené tankovými kanónmi, guľometmi a raketometmi, ktoré boli v štandardnej výzbroji pozemných síl, umožňovalo bezproblémové dopĺňovanie munície priamo z etapových skladov pozemných jednotiek. Použitie tankových veží však neprinieslo iba výhody. Veže T-34 dovoľovali maximálnu eleváciu iba 26°, čo vôbec neumožňovalo viesť nepriamu paľbu. Taktiež životne dôležitá protiletadlová ochrana musela byť riešená výhradne sekundárnou a často improvizovanou výzbrojou.

Na jar 1944 Dunajská flotila disponovala 26 člnmi BKA-1124 a 21 člnmi BKA-1125. V priebehu bojov na jar 1945 bola flotila posilnená ešte desiatimi veľkými člnmi a už po vojne v novembri 1945 ešte štyrmi malými člnmi. Významným bojovým nasadením flotily bola jej účasť na Jassko-Kišinevskej operácii od 20. do 28. augusta 1944 v zostave 3. ukrajinského frontu. Flotila svoje prvé boje zvidla ešte na rieke Dnester. V noci z 21. na 22. augusta Dunajská flotila prepravila cez ústie Dnestra dve brigády námornej pechoty a motocyklový pluk – spolu približne 8000 mužov s plnou výzbrojou a delostrelectvom. S cieľom prehradiť nepriateľovi ústupové cesty člny vykonali rýchly nočný presun k dunajskej delte. Na úsvite 24. augusta vysadili v tyle protivníka v Žebrianskom zálive silný výsadok námornej pechoty. Nepriateľ bol dokonale zaskočený

BKA-1124 – taktické označenie BK-162
– sa zúčastnil oslobodenia Bratislavy

a obkľúčené rumunsko-nemecké jednotky zložili zbrane už na druhý deň. Ešte v ten istý deň výsadok námornej pechoty dosiahol severné Kilijské rameno delty Dunaja. Po krátkom boji námorní pešiáci obkľúčili prístav Vilkovo, posádka ktorého kapitulovala ešte v ten deň. Dobytie Vilkova vytvorilo predpoklad na rýchle ovládnutie celej delty. Sily Dunajskej flotily boli rozdelené na dve časti. Prvá sa vydala proti prúdu Dunaja, aby 26. augusta dobyla prístav Tulcea, kým druhá časť flotily pozostávajúca zo šestnástich delových člnov posilnená torpédovými člnmi Čiernomorského loďstva a 384. Nikolajevským samostatným práporom námornej pechoty definitívne zlomila odpor obrancov prístavu Sulina 27. augusta. Jassko-Kišinevská operácia vo svojich dôsledkoch viedla ku kapitulácii Rumunska a jeho odstúpeniu od Osi. Po prechode Rumunska na stranu Spojencov sa päť boje preživších rumunských monitorov ocitlo pod sovietskou vlajkou a posilnilo práve Dunajskú flotilu. Vzhľadom na zamínovanie Dunaja a množstvo zrútených mostov sa však velenie flotily viac spoliehalo na pohyblivejšie delové člny. Monitory bývali nasadené takmer výhradne v druhej línii ako palebná podpora pri likvidácii obkľúčených ohnísk odporu. Míny boli vážnym problémom pri vedení operácií na Dunaji. Velenie Čiernomorského loďstva preto z Dunajskej flotily vyčlenilo tzv. záložný oddiel pod velením kapitána 1. stupňa A. V. Sverdlova, ktorého úlohou bolo odmiňovanie a zabezpečenie bezpečnej plavby v ústí Dunaja a na jeho dobytých úsekoch.

Delové člny zohrali významnú rolu pri Belehradskej operácii v októbri 1944. Pod taktickým velením 57. armády sa v ťažkých bojoch o samotný Belehrad 18. až 20. októbra vyznamenala 1. gardová eskadra obrnených člnov. Dvanásteho decembra 1944 sa novým veliteľom Dunajskej flotily stal kontraadmirál G. N. Cholosťakov. Jeho obrnené delové člny nechýbali ani pri Budapešťianskej operácii prebiehajúcej od konca októbra 1944 do 13. februára 1945. Ešte pred začatím operácie bola flotila podriadená 2. ukrajinskému frontu. Pri útoku na Budapešť južné krídlo útočiacich vojsk krylo až 40 člnov flotily. Typickým príkladom kombinovanej operácie vykonanej dvoma vzájomne sa podporujúcimi skupinami delových člnov bolo dobytie Ostrihomu v dňoch 20. až

BKA-1124, taktické označenie BK-221

BKA-1125, taktické označenie BK-241

BKA-1125, taktické označenie BK-302

21. marca 1945. Výsadok 500 mužov prepravovaný desiatimi člnmi podporovala skupina palebnej podpory pozostávajúca z piatich člnov. Pri bojoch o Ostrihom bol nemeckým delostrelectvom v priestore Mosta Márie Valérie zničený malý čln „Geroj Sovetskovo Sojuza Filčenkov“ s taktickým označením BK-131. Súbežne s výsadbom pri Ostrihome iný oddiel člnov vysadil jednotku pechoty pri meste Tata s cieľom preťať nemeckým vojskám ústupové cesty z Budapešti na západ. So zámerom vytvoriť predmostie na ľavom brehu Dunaja v priestore dedín Radvaň a Moča, vyrazilo 27. marca o deviatej hodine večer do akcie 15 delových člnov 1. a 2. brigády podporovaných dvoma batériami samohybných diel. Po dobytí predmostia výsadbom 305. práporu námornej pechoty bola na ľavý breh Dunaja prepravená celá 83. brigáda námornej pechoty. Dezorganizovaná obrana nepriateľa nedokázala klásť odpor, čo využila 7. gardová armáda k obnoveniu postupu na Komárno. Od rána 30. marca už boje prebiehali priamo v meste. K definitívnemu zrúteniu nemeckého odporu došlo vo chvíli, keď štyri člny

nadporučika Vorobjova prenikli do bazénu komárňanského prístavu a vysadili tam čatu samopalníkov, ktorá prístav ovládla.

Dunajská flotila sa významnou mierou podieľala aj na oslobodzovaní Bratislavy. Od rána 4. apríla delové člny vo štvor- až šesťčlenných skupinách bočnou paľbou postupne ničili postavenia nemeckých vojsk v ose postupu pozemných jednotiek. Bojovalo sa až do šiestej hodiny večer, keď bol odpor nepriateľa v strede Bratislavy definitívne zlomený. Nasledujúci deň sa bojovalo o Petržalku a pri útoku na nemecké postavenia bol vážne poškodený veľký čln „Rečnik Kubani“ s taktickým označením BK-161. V dôsledku masívnych poškodení sa čln potopil, ale neskôr ho vyzdvihli a po oprave zostal v službe až do januára 1960. Spolu s ním sa boj o Bratislavu zúčastnili tiež člny BK-162 „Jejskij patriot“ a raketový BK-154, ktorý bol jedným z mála člnov vyzbrojených vežou z ťažkého tanku KV-1.

Posledným významným bojovým nasadením sovietskej Dunajskej flotily bola Viedenská operácia, v rámci ktorej sa 15. apríla medzi mestami Krems a Melk delové člny stretli v delostreleckom súboji s nemeckou bojovou loďou Bechelaren vyzbrojenou dvoma 88 mm delami. Bechelaren bola pôvodne československá bojová loď President Masaryk, ktorej sa v roku 1939 zmocnili Nemci a zaradili ju do výzbroje svojej riečnej flotily. Je málo známe, že sovietske riečne sily sa zúčastnili aj záverečných bojov o Berlín. Boli to práve člny BKA-1125 obnovenéj Pinskej flotily, ktoré svoje účinkovanie v tejto vojne zakončili na Spréve a Havole.

Koniec služby

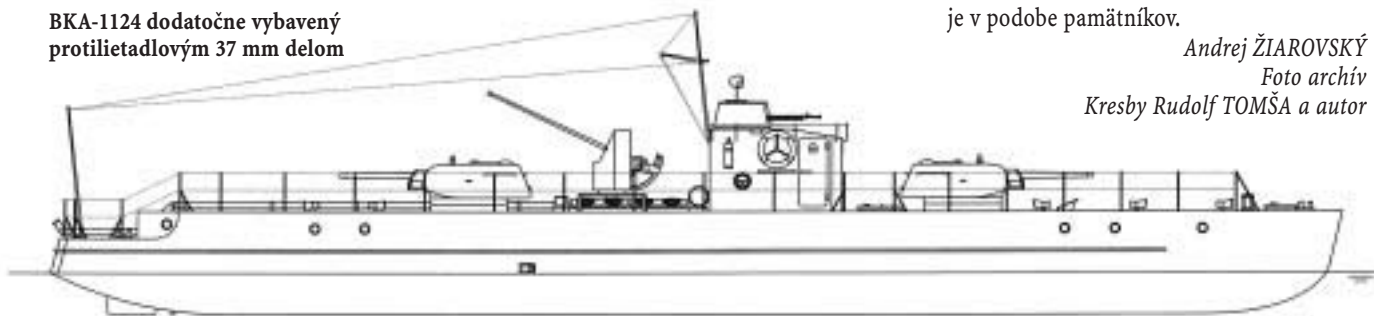
V priebehu bojov na Dunaji bolo z celkovo 83 nasadených člnov oboch typov neopraviteľne poškodených alebo priamo zničených iba deväť. Vo väčšine prípadov poškodení, či dokonca potopení plavidiel, boli tieto vyzdvihnuté, opravené a opätovne zaradené do výzbroje. Začiatkom roku 1945 už prechádzal vojskovými skúškami nový typ člna vyzbrojený dvoma 85 mm delami vo vežiach umožňujúcich námer až 75° a s pancierovaním hrubým 12 mm. Koniec vojny spôsobil, že jeho vývoj bol zastavený a do výzbroje sa už nedostal. Člны BKA-1124 a BKA-1125 tak vydržali vo výzbroji sovietskej Dunajskej flotily až do šesťdesiatych rokov a dodnes z nich stále množstvo existuje v podobe pamätníkov.

Andrej ŽIAROVSKÝ

Foto archív

Kresby Rudolf TOMŠA a autor

BKA-1124 dodatočne vybavený protiletadlovým 37 mm delom

Bojovník za americkú slobodu

V najreprezentatívnejšej životopisnej encyklopédii, ktorou je šesťzväzkový Slovenský biografický slovník, sa uvádza jediný príslušník slovenského zemianskeho rodu pochádzajúceho z turčianskej Polerieky – Ján Ladislav Polerecký (1748 – 1830), vnuk kuruckého majora Mateja Polereckého (OBRANA č. 10/2004) a syn brigádneho generála Andreja Polereckého (OBRANA č. 14/2004).

O úrovni poznania našich historických osobností akoby symbolicky svedčila skutočnosť, že v medailóne, ktorý tvorí presne sedem viet, na necelých dvanástich riadkoch je dovedna osem vecných chýb skresľujúcich jeho životný príbeh.

Ján (Ladislav) Polerecký sa narodil 8. septembra 1748 v alsaskom Molsheime, kde mal vtedy sídlo husársky pluk, ktorého majiteľom bol jeho otec. Verný rodinnej tradícii aj Ján ako 15-ročný nastúpil 27. decembra 1763 vojenskú službu v Berčeniho husárskom pluku, kde mu hneď priznali hodnosť poručíka. Roku 1765 Jána preložili do Chamborantovho husárskeho pluku, ktorému vtedy velil jeho brat František (OBRANA č. 22/2004). Tu slúžil najprv ako poručík, od roku 1771 ako adjutant-major (čiže nadporučík) a od roku 1774 v hodnosti kapitána.

Na pulze diania

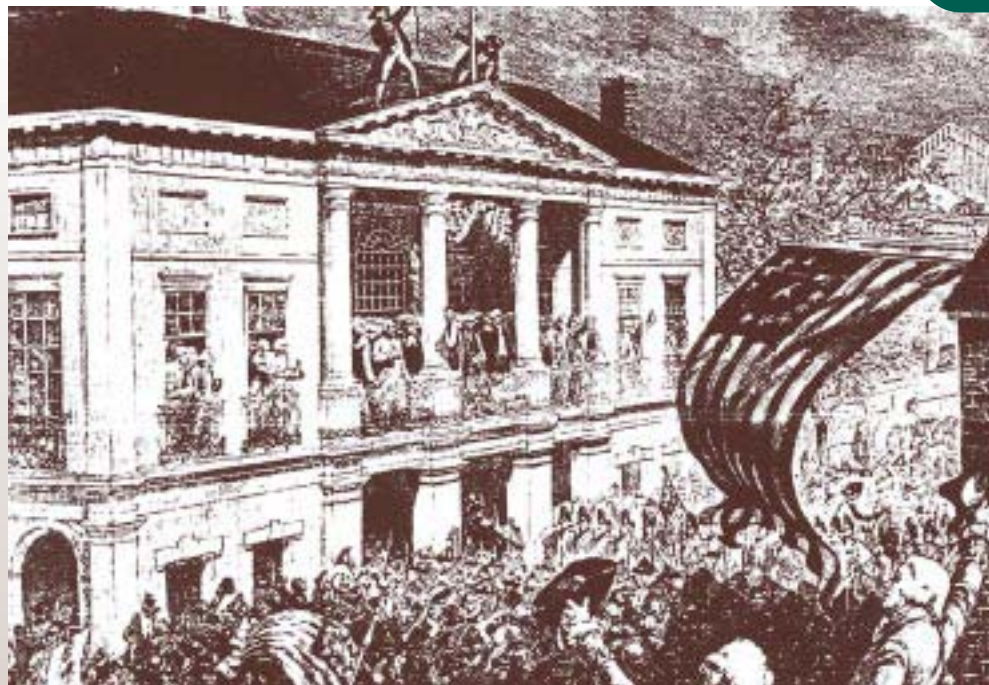
Závažné svetodejinné udalosti – povstanie kolonistov proti anglickej nadvláde na americkom kontinente – zasiahli aj do života 30-ročného francúzskeho dôstojníka. Dňa 10. januára 1779 zanechal službu v Chamborantovom pluku, napriek tomu, že sa mu tam – ako synovi i bratovi generála – zaiste črtala sľubná kariéra. Polerecký sa rozhodol pre vstup do dobrovoľníckej légie vojvodu Lauzuna (volontaires étrangers de Lauzun), ktorá bola súčasťou francúzskej expedičnej armády vyslanej na pomoc americkým kolóniám bojujúcim za nezávislosť.

Vo francúzskom prístave Le Havre, kde sa formovali a naložovali dobrovoľnícke jednotky, Polereckého povýšili na majora a vymenovali za veliteľa ľahkého jazdeckého v légii. Podliehali mu dve husárske a dve hulánske stotiny (kompánie) v počte 6 dôstojníkov, 179 poddôstojníkov a mužstva, majúce 170 koní. Z národnostného hľadiska išlo o pestrú zmes zastúpenú Francúzmi, Nemcami, Írmi, Poliakmi a v neposlednom rade husármi uhorského pôvodu.

Francúzsky expedičný zbor, ktorému velil podmaršal Rochambeau, sa vylodila 12. júla 1780 v Newporte (Rhode Island). Na 72 dní trvajúcej plavbe cez oceán sa síce francúzska flotila (7 líniových lodí, 2 fregaty a 23 dopravných lodí) dostala pod paľbu anglického vojnového námorníctva, no vyviazla bez strát. V okolí Newportu sa Lauzunova légia zdržiavala takmer rok, zabez-

pečovala najmä ochranu prístavu, na zimu sa stiahla do Connecticutu.

Po boku hlavného veliteľa amerických síl Georgea Washingtona sa Francúzi zapojili do ťaženia proti Angličanom. Cieľom bolo obsadenie New Yorku a Philadelphie. Pri jednej z prieskumných akcií, 3. júla 1781, sa Polerecký na čele oddielu dostal do paľby. Prišiel o koňa, mal však šťastie. Na slávnost-

Oslavy v New Yorku 30. apríla 1789 pri príležitosti slávnostnej prisahy prvého prezidenta Spojených štátov amerických Georgea Washingtona, ktorý sa ním stal aj vďaka účinnej francúzskej vojenskej pomoci

nej prehliadke vojska v oslobodenej Philadelphii v auguste 1781 sám generál Washington verejne pochválil francúzskych husárov. Žiaľ, bližšie údaje o ich bojovej činnosti nie sú známe, lebo písomnosti Lauzunovej légie sa stratili. A tak aspoň z hlásenia podmaršala Rochambeau zaslaného do vlasti sa o Polereckého husároch a hulánoch dozvedáme: „Ich služba bola mimoriadne ťažká, lebo iné jazdeckvo sme nemali. Preto som bol nútený nasadzovať ich bez akéhokoľvek oddychu, aby vykonávali prieskum, ochraňovali bočný i zadný voj, zabezpečovali ochranu celej bojovej kolóny.“

V novej vlasti

Po skončení päťmesačného ťaženia sa francúzsky expedičný zbor už do vážnych

akcií nezapojil. Po uzavretí predbežnej mierovej zmluvy 20. januára 1783 sa jednotky francúzskeho expedičného zboru postupne vracali späť do Francúzska. Medzi nemnohými dobrovoľníkmi, čo zostali v Severnej Amerike, bol aj major Ján Polerecký. Po kratšom pobyte v Bostone sa presťahoval do východného okresu Massachusetts, kde ho už ako amerického občana zvolili za zástupcu zmierovacieho sudcu.

Roku 1785 sa usadil v mestečku Pownalborough, neskôr premenovaného na Dresden, v štáte Maine. Druhýkrát sa tu oženil s Nancy Pochardovou a mal s ňou deväť detí. Stal sa váženým miestnym občanom, o čom svedčí aj to, že v rokoch

1794 – 1796 bol hlavným mestským notárom. V tejto funkcii sa zaslúžil o zavedenie matriky a prvé sčítanie obyvateľov. V rokoch 1796 – 1802 bol strážcom majáka na ostrove Sequin s ročným platom 300 dolárov a služobným príplatkom 150 dolárov. Potom s dvoma spoločníkmi založil rybolovnú spoločnosť a zaiste aj vďaka hospodárskemu zázemiu a autorite ho v roku 1805 opäť zvolili v Dresdene za hlavného notára.

Zomrel 8. júna 1830 v Dresdene, bez toho, aby vedel, že Kongres mu za zásluhy v boji za americkú nezávislosť napokon priznal s účinnosťou od 1. januára 1818 ročnú penziu vo výške 240 dolárov. Späťne ju vyplatili jeho početnej rodine.

PhDr. Vladimír SEGEŠ, PhD.
Vojenský historický ústav

Prápor rádiolokačného prieskumu v Bakovej jame vznikol prvého októbra minulého roku. O jeho prvých krokoch sme písali v Obrane pred rokom. Oproti iným útvarom je tak trochu atypický. Nie je sústredený v jednej posádke. Svoje rotý má roztrúsené po celom území Slovenska. Od Michaloviec až po okolie Bratislavy. Veliteľ práporu podplukovník František Víglaský pridáva aj ďalšiu zaujímavosť. V útvere pracuje sedem manželských párov, osem súrodeneckých dvojíc, tri páry bratrancov, švagrovia, a dokonca aj otec s dcérou. Aj napriek tomu, alebo možno aj práve preto, sa podarilo vytvoriť dobré pracovné kolektívy zložené, až na pár výnimiek, predovšetkým z mladých ľudí.

Takmer rodinná fotografia z Bakovej jamy. Zľava: voj. Lívia Jankulárová, rtm. Ľubomír Kubačka, des. Monika Kubačková, npor. Ing. Miloš Pešta, veliteľ pplk. František Víglaský, slob. Štefan Jankulár, čat. Laura Kyseľová, nrtm. Rastislav Kyseľ a npor. Ing. Jana Peštová

Páry z Bakovej jamy

Rodáčka z Rudnianskej v okrese Spišská Nová Ves nadporučíčka Jana Peštová sa v rodine ako prvá rozhodla pre vojenské povolanie. Po absolvovaní gymnázia ukončila štúdium financií na fakulte logistiky vojenskej akadémie v Liptovskom Mikuláši. Dnes pracuje ako náčelníčka skupiny personálnej práce a podporných služieb. Jej „rukami“ prejdú prakticky všetci novoprijímaní príslušníci útvaru. Za ten čas mala možnosť spoznať množstvo záujemcov. Niektorí sa po oboznámení so situáciou ani veľmi neohriali.

Vyberá aj pre manžela

„Aj preto, lebo k nám prichádzali so skreslenými informáciami o tom, čo ich čaká. V regrutačných strediskách im nepovedali, že služba operátora rádiolokátora znamená 24-hodinové služby, bez ohľadu na to, či je práve pracovný deň, sobota, nedeľa alebo sviatok. Nedokážem posúdiť, či to je z neznalosti popisu práce tejto konkrétnej odbornosti, ale nám to spôsobuje zbytočné problémy. Takýto neinformovaný profesionál potom hľadá cestičky, ako sa dostať k iným útvarom. Keby mal dostatok informácií, mohol by na jeho mieste byť

ten, kto má o prácu operátora záujem,“ hovorí nadporučíčka Peštová. A to radšej ani nespomína prípad, keď museli jedného operátora poslať po troch dňoch v službe na protialkoholické liečenie. Dodnes nepracuje, zaberá tabuľkové miesto a o jeho prácu sa musia podeliť kolegovia. Aj napriek týmto neprijemnostiam má Jana svoju prácu rada. Na Liptove sa zoznámila aj so svojím manželom. Miloš, rodák z Michaloviec, ukončil fakultu PVO a dnes pracuje ako zástupca veliteľa veliteľsko-podpornej rotý. Trochu s humorom hovorí, že pracovať musí s tými ľuďmi, ktorých mu manželka vyberie.

Nadporučík Pešta s manželkou sverne tvrdia: „Spoločné zamestnanie nám vyhovuje. Napriek tomu, že sme v jednom útvere, takmer sa nestretávame. Počas dňa sa vidíme len na obede, no a pri príchode a odchode z pracoviska. Spoločná práca nám zatiaľ vyhovuje, pretože nám umožňuje lepšie chápať svoje pracovné problémy a podporiť sa navzájom.“

Manžel bol najprv proti

V rámci prijímania nových profesionálov pribudla prvého októbra v útvere aj ďal-

šia manželská dvojica. Čatárka Laura Kyseľová pôsobí ako mladšia pomocníčka veliteľa rotý, personalistu. Jej hlavnou prácou je spracovávanie všetkých personálnych údajov o príslušníkoch jednotky. Cesta Laury k povolaniu profesionálnej vojačky sa začala pred dvoma rokmi. V tom čase pracovala ako referentka logistiky vo vojenskom útvere Lešť. Pri sledovaní televíznych správ sa dozvedela o pláne zvýšiť podiel žien v ozbrojených silách. Hneď na druhý deň išla na územnú vojenskú správu, aby získala podrobnejšie informácie. Jej manžel, nadrotmajster Rastislav Kyseľ bol spoiatku proti tomu, aby mal doma vojačku, ale nakoniec nedokázal odolať argumentom svojej energetickej polovičky. Profesionálnou vojačkou sa stala prvého apríla minulého roku. Začínala ako staršia kuchárka, ale v priebehu niekoľkých mesiacov sa z nej stala spojárka. „Rozhodnutie stať sa profesionálnou vojačkou neľutujem. Aby som mohla byť vo svojej profesii úspešná, musím zvládnuť aj nástrahy kurzu E – 5 v poddôstojníckej akadémii. Aj keď mám určité obavy. Počula som, že kritériá na jeho absolvovanie sú dosť náročné,“ hovorí Laura.

Rastislav v súčasnosti pracuje ako veliteľ zabezpečovacej a opravárenskej čaty veliteľsko-podpornej rotý. Po ukončení vojenskej strednej školy v Nitre vystriedal funkcie výkonného práporčíka i revízného technika. Postupne získal hodnosť podpráporčíka. Po zrušení práporu, v ktorom pôsobil, prijal

Manželia Jankulárovci
sa stretávajú aj pracovne

funkciu náčelníka služby vojenskej dopravy v prevádzkovom prápore veliteľstva vzdušných síl vo Zvolene. Táto funkcia však bola určená pre poddôstojníka. Preto Rastislav, aj keď nerád, prijal nižšiu hodnosť. Verí, že v Bakovej jame sa ho ďalšie znižovanie hodnosti nebude týkať.

Do kuchyne v uniforme

Desiatnička Monika Kubačková ukončila stredné odborné učilište dopravy a služieb a od roku 2001 pracovala na Lešti ako civilná kuchárka. Začiatkom roku 2003 sa jej naskytla možnosť prejsť z civilného na vojenské miesto. Rozhodla sa túto možnosť využiť. Ani dnes neľutuje. Jej manžel, rotmajster Ľubomír Kubačka pracuje v útvere od januára tohto roku vo funkcii výkonný poddôstojník. Ako absolvent vojenskej strednej školy v Žiline bol najskôr správcom skladu, ale pre neistú situáciu v útvere sa rozhodol hľadať perspektívnejšie miesto. Jeho rozhodnutie však nebolo jednoduché. Ponúkaná funkcia bola spojená s nižšou hodnotou. Preto sa dobrovoľne vzdal hodnosti podpraporčík.

Manželia dochádzajú do práce z Pliešoviec, kde majú vlastný byt a, našťastie, i rodičov, ktorí sú ochotní v prípade potreby pomôcť. „Práca ma baví. Myslím si, že táto práca je vhodná pre ženy hlavne z hľadiska sociálneho zabezpečenia. Poznám veľa žien, ktoré majú problémy s uvoľnením zo zamestnania na vyšetrovanie s dieťaťom, a podobne. Nie som za zneužívanie sociálnych výhod, ktoré vojenská legislatíva ponúka. Ale na druhej strane ma teší, že v útvere nepoznám problém s dodržiavaním zákona v oblasti starostlivosti o matku a dieťa,“ konštatuje Monika.

Ďalší manželský pár našiel cestu k sebe počas vojenskej základnej služby. Dnes sú obaja profesionálnymi vojakmi. Vojačka Lívia Jankulárová je skladníčka výstrojného materiálu a slobodník Štefan Jankulár vodič – inštruktor veliteľsko-podpornej rot. Obaja zhodne tvrdia, že k vstupu do ozbrojených síl ich motivovali hlavne sociálne

istoty, ktoré vojenská profesia ešte stále ponúka. Vedia, o čom hovoria. Lívia po skončení SOU drevárskeho hľadala márne prácu a Štefana prepustili z hliníkarne v Žiari nad Hronom po trinástich rokoch práce. Aj preto si túto prácu vedia vážiť a nemajú výhrady k finančnému ohodnoteniu vojenskej profesie. Keďže majú vlastný byt v Žiari nad Hronom, do práce zatiaľ dochádzajú denne. Uvažujú o kúpe bytu vo Zvolene. Samozrejme, ak sa im ten ich v Žiari nad Hronom podarí za slušný peniaz prediť.

Brat a sestra

V rimavskosobotskej rodine Stangovcov sa pre vojenskú uniformu ako prvá rozhodla Eva. Po ukončení gymnázia nastúpila do vojenskej odbornej školy žien v Prahe.

Súrodenci npor. Ladislav Stanga a nrtm. Eva Šándorová

Potom pracovala v posádke Stará Boleslav. V jej šľapajach sa vybral i brat Ladislav. Po ukončení štúdia na vojenskej strednej škole v Liptovskom Mikuláši začínal v Slanom. Ale ani vtedy, keď už obaja boli profesionálni

vojaci, im ani vo sne nenapadlo, že by raz mohli slúžiť v jednom útvere.

Eva sa dostala blízko svojho rodiska do Ožďan. Prácu však dvakrát prerušila pre materské povinnosti. Ladislav sa síce z Čiech taktiež vrátil na Slovensko, ale na jeho západný koniec, do Dunajskej Lužnej. Začal diaľkovo študovať na vysokej škole v Liptovskom Mikuláši. Až po nejakom čase sa aj on dostal do Ožďan. V súčasnosti pôsobí nadporučík Ladislav Stanga ako veliteľ rot a sestra, nadrotmajsterka Eva Šándorová, je jeho veliacou poddôstojníčkou.

Obaja zhodne tvrdia, že je to svojím spôsobom výhoda i nevýhoda: „Veľmi dobre sa poznáme. Vieme o svojich silných i slabých stránkach, o tom, ako reagujeme vo vypätých situáciách. V práci jeden druhému nič nezľavíme. Cudziemu možno áno, ale sebe nie.“

Veliaci poddôstojník je veliteľovou pravou rukou. Musí dobre ovládať aj povinnosti veliteľov čiat a ostatných poddôstojníkov. „Niektorí noví podriadení spočiatku nie celkom správne chápali miesto a úlohu veliaceho poddôstojníka v jednotke. Zároveň si mysleli, že ako veliteľova sestra budem mať nejaké úľavy. Veľmi rýchlo sa však presvedčili o opak,“ hovorí nadrotmajsterka Šándorová.

Jej brat s úsmevom pripomína, že Eva sa svojej funkcie veľmi rýchlo zhostila: „Pre jej bohaté odborné aj životné skúsenosti ju podriadení rešpektujú. Okrem jednej ženy sú to všetko muži, ale nedajú na ňu dopustiť.“ Na dokreslenie treba dodať, že tým sa zastúpe-

nie ich rodiny v jednotke nekončí. Ako veliteľ zabezpečovacej rot tam totiž pracuje aj brat Ladislavovej manželky.

npor. Beáta ZATROCHOVÁ, Jozef ŽIAK
Foto Peter DOVINA

Základná výcviková škola (ZVŠ) vznikla 1. júla v Martine. Velí jej pplk. Ing. Ján Burda a prejsť ňou musí každý, kto vstupuje do Ozbrojených síl SR. Výcvikový systém, ktorý ZVŠ začína realizovať, je dlhší, náročnejší a tvrdší ako doterajší.

Prijímač po novom

Nový základný výcvik je rozvrhnutý do troch etáp s celkovou dĺžkou deväť týždňov. Prvá etapa (prvé tri týždne) je zameraná na zbieranie a upevňovanie teoretických vedomostí, poradovú a telesnú prípravu. Druhá sa venuje streleckej príprave – teórii aj praktickej streľbe ostrou muníciou. V tretej etape zameranej na výcvik taktiky sa zlučujú a upevňujú osvojené zručnosti a vedomosti z prvých dvoch. Kvalita výcviku a dosahované výsledky sa zisťujú priebežnými testami po každej jednej etape. Tento spôsob zaručuje včasné zistenie nedostatkov jednotlivých vojakov a dáva veliteľom možnosť efektívnejšie ich odstrániť. Keďže každá nasledujúca etapa je o niečo náročnejšia, podmienkou a predpokladom jej zvládnutia je úspešné absolvovanie predchádzajúceho priebežného testovania.

Individuálny prístup

Nový systém základného výcviku sa od predchádzajúceho líši okrem iného hlavne dôrazom na streleckú prípravu. „Streľba je môj koníček a možnosť zefektívniť výcvikový program v streleckej príprave som privítal. Zo svojej praxe viem, že príprava vojaka podľa postupov tohto predpisu bola záľhavá, pre inštruktora náročnejšia a v konečnom dôsledku sa požadovaný efekt nemusel dostaviť vždy v očakávanej miere,“ objasňuje „otec“ myšlienky a spoluautor nového výcvikového systému, zástupca veliteľa ZVŠ mjr. Ing. Róbert Totkovič. „Pri tvorbe koncepcie Základnej výcvikovej školy sme nevy-mýšľali už vymyslené. Nechali sme sa inšpirovať skúsenosťami cudzích armád, kde podobný systém úspešne funguje už niekoľko rokov. Aplikovali sme niektoré jeho prvky na naše podmienky a vytvorili sme niečo nové. Výsledkom našej snahy je predpis SP VeV – ZVŠ – 1. Hlavnou myšlienkou celého

systému je individuálny prístup ku každému nováčikovi a vytvorenie podmienok pre opakované precvičovanie problematiky až do jej úplného zvládnutia. Pre porovnanie – v starom systéme vykonal vojak jedno strelecké cvičenie, no podľa nového ich absolvuje až desať a vystrieľa počas nich približne 255 nábojov. Som toho názoru, že pri výcviku netreba na munícii šetriť,“ dodáva mjr. Totkovič.

Dobrý vojak vie strieľať

Princíp nového streleckého výcviku spočíva okrem sústredenejšieho prístupu inštruktora aj v individuálnom prispôbení osobnej zbrane tomu-ktorému vojakovi. Predchádzajúci systém bol zameraný na adaptovanie sa vojaka na zbraň. Nový zvolil opačnú taktiku – zbraň (hlavne z hľadiska rektifikácie) prispôsobuje „oku“ konkrétneho vojaka, ktorý ju má pridelenú. Výsledkom je aj rýchlejšie pochopenie princípov miernenia a rýchlejšie osvojenie si techniky streľby. „Prednosťou nového spôsobu výučby streleckej prípravy je tiež to, že sa vojak so svojou zbraňou viac zžije, zdokonalí sa v jej obsluhu a vo všeobecnosti dosahuje aj lepšie strelecké výsledky. Úspešnosť tejto metódy vidíme už pri samotnom základnom výcviku priamo na palebných čiarach. Nie je ničím výnimočným, keď napríklad vojačka, ktorá strieľa vo svojom živote iba po štvrtýkrát, dosiahne 89 bodov zo 100 možných,“ pripomína veliteľ ZVŠ pplk. Ing. Ján Burda.

Asi najlepšie môžu zavádzané novinky posúdiť inštruktori základného výcviku. „Myslím si, že nový systém je pre výcvik nováčikov prínosom,“ uvádza inštruktorka rtm. Silvia Mogorová. „Uvedomujem si dôležitosť teoretickej prípravy v prvej etape, no mohla by byť o niečo kratšia. Všimam si, že výučba v učebni nie je pre vojakov veľmi

atraktívna a ku koncu ich už veľmi nebaví. Radšej by strieľali, behali a cvičili. Čo sa ale týka streleckej prípravy, zavádzaný systém je podstatne účinnejší než bol ten starý,“ hodnotí svoje skúsenosti rtm. Mogorová. „Po ukončení tohto kurzu, ktorý už prebieha po novom, bude nasledovať vyhodnocovacie obdobie. V ňom budeme analyzovať jednotlivé etapy výcviku, identifikovať problémové oblasti a hľadať optimálne riešenia. Cieľom bude upraviť výcvik tak, aby už v budúcnosti prebiehal čo najefektívnejšie,“ dodáva pplk. Burda.

Nie je všetko ružové

Nový systém výcviku je založený na individuálnej práci s jednotlivými vojakmi. Práve tento aspekt kladie vysoké nároky na prácu celého veliteľského zboru, predovšetkým však na samotných inštruktov. V súčasnosti trénujú traja inštruktori spolu štyridsať vojakov a samotný výcvik trvá až desať hodín denne počas celých deviatich týždňov. „Moji inštruktori robia veľa práce za málo peňazí,“ pripomína mjr. Totkovič. „Podstatnú časť výcviku trávia v teréne. Je to pre nich ako fyzická, tak aj psychická záťaž. Stále aktuálny a citlivý je pre nás problém ich finančného ohodnotenia. Súčasná legislatíva nám neumožňuje zaplatiť im za prácu, ktorú vykonávajú nad rámec svojho pracovného času. Môžem povedať, že jej časť robia vlastne zadarmo. Neprijemné je i to, že inštruktori, ktorých podstata práce spočíva v riadení iných, nemajú paradoxne nárok na príplatok za riadenie. Podľa najnovších informácií by už ale malo v tejto záležitosti začať v najbližších dňoch svitať na lepšie časy. Bol by som rád, keby im tento príplatok bol priznaný. Títo ľudia si ho právom zaslúžia,“ dodal mjr. Totkovič.

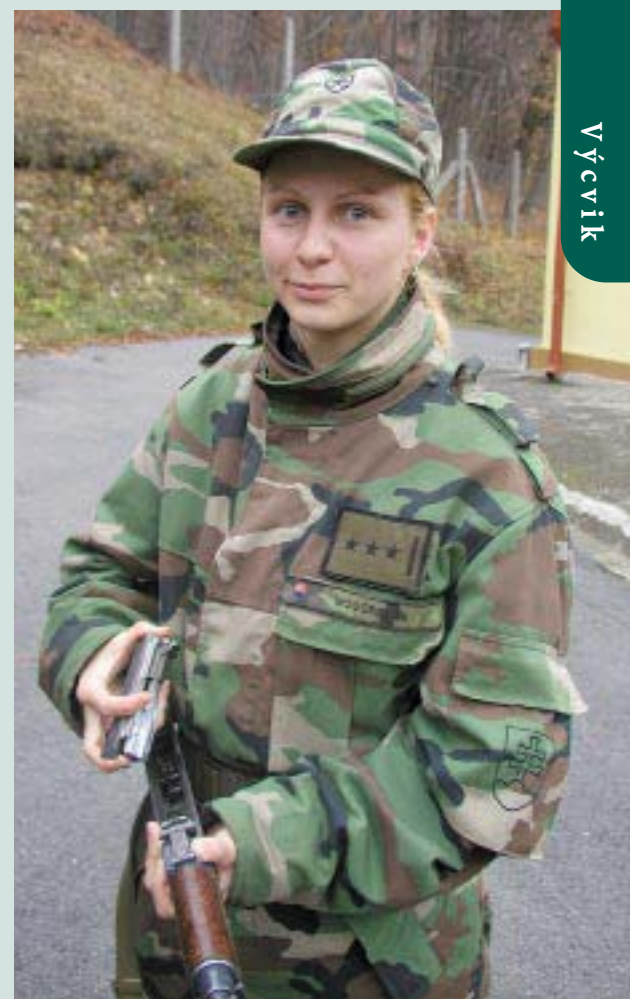

ČAKALA SOM NIEČO TVRDŠIE. Vojačka Jana Šafáriková (na snímke dole vľavo) – vyučená agropodnikateľka – sa „na vojnu“ hlásila už ako žiačka základnej školy. Vtedy jej ale učiteľka povedala, že „sa to nedá“. Dalo sa až o niekoľko rokov. Impulzom bol náborový inzerát v novinách. Za podpory rodiny a priateľa sa v súčasnosti pripravuje na profesionálnu vojenskú dráhu. V základnom výcviku vyniká predovšetkým v streľbe a telesnej príprave. Aj keď už vie, do akej funkcie je predurčená, v budúcnosti by chcela pracovať hlavne s ľuďmi a byť čo najviac v teréne.

NIEKAM PATRIŤ. Fitnes, volejbal, hádzaná – to sú len niektoré záujmy vojačky Moniky Löfflerovej (vpravo hore). Záluba v strieľaní z ručných zbraní, túžba po stabilite a potreba „niekam patriť“ ju priviedla do ozbrojených síl. „Vyučila som sa za chemika-operátora, no v obore som nenašla uplatnenie,“ spomína rodáčka z Piešťan. „Pracovala som v reklame, v televízii, v poisťovni, istý čas aj v zahraničí. Dnes ale pociťujem potrebu usadiť sa, byť doma, niekam patriť. Moje rozhodnutie stať sa profesionálom privítal aj manžel. Je rád, že už mu neodídem za pracou niekde do zahraničia.“ Jej cieľom je i dosiahnutie vysokoškolského titulu. „Pohyb a šport sú dôležité súčasti môjho života. Chcela by som sa teraz venovať budovaniu vojenskej kariéry a popritom externe vyštudovať vysokú školu so zameraním na telesnú výchovu,“ zdôveruje sa so svojimi plánmi Monika Löfflerová.

PRÁCA AKO KONÍČEK. Major Ing. Róbert Totkovič – rodák z Banskej Štiavnice, absolvent Vojenskej vysokej školy vo Vyškove (na snímke vpravo s veliteľom útvaru pplk. Jánom Burdom) prešiel počas svojho devätnásťročného pôsobenia v ozbrojených silách rôznymi funkciami. Prijal ponuku od svojho bývalého nadriadeného a v súčasnosti pôsobí ako zástupca veliteľa Základnej výcvikovej školy v Martine. Je spoluautorom a otcom myšlienky nového výcvikového programu nováčikov.

ŽENY VEDIA, ČO CHCÚ. Martinčanka rtm. Silvia Mogorová vyštudovala priemyslovku so zameraním na technické informačné služby, ale nikdy v tejto oblasti nepracovala. Ved' s myšlienkou slúžiť v ozbrojených silách sa pohrávala už od malička – jej otec bol vojak z povolania – a stala sa profesionálnou vojačkou. Zastávala už rôzne, prevažne veliteľské funkcie. Dnes je inštruktorkou základného výcviku. „Táto práca je náročná. Hlavne z časového hľadiska. Inštruktor nepozná koniec pracovného času. Mám ju ale rada a páči sa mi. Snažím sa ju robiť najlepšie ako viem,“ hovorí rtm. Mogorová a dodáva: „Keď majú ženy pocit, že niečomu nerozumejú, prídu za nadriadeným veliteľom samy od seba. Pristupujú ku kurzu veľmi zodpovedne.“

Text a foto Vladislav VAVRINEC

Ilustračné foto
Peter DOVINA

NATO

a boj proti terorizmu

Po septembrových udalostiach v roku 2001 v Spojených štátoch amerických nadobudol boj proti terorizmu nové rozmery. Deštruktívne kapacity teroristických organizácií neochvejne narastajú. Teroristi preukázali svoju schopnosť využitia najmodernejších technológií vo svoj vlastný prospech. Demonštrovali schopnosti zhotovenia výbušných systémov za použitia radu nových technológií. Preukázali schopnosť zhotovovať improvizované nástražné výbušné systémy, pričom na to využili celú škálu materiálov od vojenských výbušnín cez priemyselné trhaviny a improvizované zmesi až po priemyslové hnojivá.

Súčasný globálny ohrozenie sa odlišuje charakterom aj rozsahom od tradičného ohrozenia, ktoré bolo hrozbou pre Severoatlantickú alianciu počas studenej vojny. Pre vytvorenie si celkového obrazu o úsilí NATO v boji proti terorizmu a o sústreďení úsilia všetkých krajín v spoločnej a zjednotenej snahe čeliť novým výzvam asymetrického ohrozenia uvediem niekoľko faktov, ktoré približujú históriu a sled prijímania opatrení na zmiernenie následkov útokov a na zintenzívnenie boja proti terorizmu:

- ✓ Dňa 12. septembra 2001, necelých 24 hodín po útoku na USA, NATO deklarovalo, že útoky 11. septembra neboli útokmi len proti USA, ale boli to útoky proti všetkým 19 vtedajším členom aliancie. Spojenci po prvýkrát v histórii NATO použili na ďalší postup v boji proti terorizmu článok 5 Washingtonskej zmluvy, v ktorej je zakotvené, že útok proti jednému spojencovi alebo viacerým spojencom sa považuje za útok voči aliancii. Po rozhodnutí, ktoré sa inak považuje za medzník v histórii NATO, nasledovali praktické opatrenia zamerané na pomoc USA.
- ✓ Dňa 4. októbra 2001, ako odpoveď na požiadavku USA, spojenci odsúhlasili osem opatrení boja proti terorizmu, ktorých aplikáciou sa majú rozšíriť možnosti protiteroristickej kampane.
- ✓ Operácia „Active Endeavour“ – 26. 10. 2001 časť stálej námornej flotily NATO bola vyslaná na patrolovanie do východného Stredomoria a monitorovanie plavieb.
- ✓ Operácia „Eagle Assist“ – od polovice októbra 2001 do polovice mája 2002 NATO vyslalo svoju flotilu AWACS, v ktorej slúžilo 830 členov posádky z 13 krajín aliancie, aby chránila USA.
- ✓ Dňa 12. septembra 2001 všetkých 27 partnerov NATO (krajiny Partnerstvo za mier) odsúdilo útok a ponúklo pomoc USA.
- ✓ Jedenásty september a spoločná výzva terorizmu priniesli nový vietor do spolupráce s Ruskom. Výbor NATO pre spoluprácu s Ruskom – NRC – bol ustanovený v máji 2002 s tým, že terorizmus je jednou z oblastí konzultácií a spolupráce medzi NATO a Ruskom.
- ✓ Balkán: Jednou z úloh ozbrojených síl NATO v rámci Intelligence operations bolo zameranie sa na sledovanie teroristických skupín napojených na al-Káidu.

- ✓ Afganistan: Väčšina spojencov bola zapojená priamo do operácie Trvalá sloboda. Do rozmiestnenia ISAF v januári 2002 boli ozbrojené sily krajín NATO pod velením Veľkej Británie a následne pod tureckým velením, neskôr velením Nemecka a Holandska, keď aliancia poskytla do rotácie ISAF III až 95 percent personálu.
- ✓ Od 11. augusta 2003 prevzalo velenie ISAFu NATO a odvtedy je zodpovedné za koordináciu a plánovanie operácií. Toto bola prvá operácia NATO mimo euroatlantického priestoru. Aj keď príspevok NATO v boji proti terorizmu sa stal významným, ukázalo sa, že je nevyhnutné poskytnúť aliancii efektívnejšie prostriedky boja proti terorizmu, ktoré budú hrať významnú úlohu z dlhodobého hľadiska.

Osemnásteho decembra 2001 ministri obrany krajín NATO vydali úlohu vojenským orgánom NATO pripraviť vojenský koncept boja proti terorizmu a predložiť ho na schválenie Severoatlantickej rade. Vojenské orgány NATO následne požiadali Severoatlantickú radu o politickú inštrukciu. Tá prijala koncept na jeseň 2002 a následne ho schválil pražský samit. Dokument zohľadňuje mnoho aspektov posilnenia aliance a jej spôsobilostí. Jedným z nich je vlastný koncept antiterorizmu a následného manažmentu. Koncept definuje štyri úlohy vojenských operácií:

- Nevyhnutné antiteroristické opatrenia
- Následný manažment spojený s redukovaním následkov teroristických útokov, ak už k nim došlo
- Základné opatrenia a postupy ako čeliť terorizmu
- Vojenská spolupráca

Na samite v Prahe hlavy vlád a štátov prijali taktiež balík opatrení na posilnenie pripravenosti NATO čeliť širokému spektru bezpečnostných výziev, vrátane terorizmu a rozširovaniu zbraní hromadného ničenia. Tieto opatrenia sú implementované prijatím následných dokumentov:

- Vojenské poňatie boja proti terorizmu – NATO Concept on Defence Against Terrorism
- Sily rýchlej reakcie – NATO Response Force
- Organizácia veliteľstiev NATO – NATO's Command Organisation
- Pražské záväzky – Prague Capability Commitments
- Obrana proti zbraňam hromadného ničenia – Defence against Weapons of Mass Destruction
- Akčný plán partnerstva v boji proti

terorizmu – Partnership Action Plan on Terrorism

- Protiraketová obrana – Missile Defence
- Ochrana systémov prenosu informácií – Cyberdefence
- Spolupráca s inými medzinárodnými organizáciami

Nové vojenské poňatie boja proti terorizmu zvýrazňuje pripravenosť aliance čeliť teroristickým útokom alebo ohrozeniam porovnateľným s útokom prichádzajúcim zvonku voči vlastným národom, teritóriu, infraštruktúre a silám. Aliancia by mala byť schopná poskytnúť pomoc národným autoritám pri likvidácii následkov teroristických útokov, na podporu operácií EÚ a iných medzinárodných organizácií alebo koalícií, kde sú zainteresovaní spojenci. Zároveň by mala byť schopná rozmiestniť sily kedykoľvek a kdekoľvek to bude potrebné na podporu ich cieľov.

Hoci jednotlivé krajiny majú základnú povinnosť a zodpovednosť za obranu vlastného teritória a občanov, významnú úlohu v tom hrá aj spojenectvo v aliancii, ak krajiny požiadajú o podporu. Včasná a presná získanie informácií prostredníctvom spravodajských služieb je základným predpokladom na úspešný boj proti terorizmu a odrazenie útokov.

Spojenecké protiteroristické aktivity by mali zahŕňať:

- a) zdieľanie spravodajských informácií,
- b) úplné štandardizované prostredie a systémy varovania pred teroristickými útokmi v rámci NATO,
- c) pomoc vo vzdušnej a námornej ochrane,
- d) pomoc krajinám pri ich úsilí vymaňovať občanov a ozbrojené sily z prieskora zvyšovania teroristického ohrozenia.

Následný manažment využíva protiopatrenia na zmiernenie deštruktívnych následkov teroristických útokov, ktorý je v zodpovednosti národných civilných autorít, pričom môže zohrať úlohu nielen pri zmiernení následkov útokov, ale vo svojej podstate môže prispieť k prevencii svojím vkladom pri tvorbe síl.

NATO môže poskytnúť široký rozsah vojenskej podpory:

- Robustné plánovanie a proces tvorby síl na rýchlu identifikáciu potrieb a rozmiestnenie požadovaných síl do priestoru, kde sa to požaduje. Tu môže byť zarátaná okamžitá pomoc pri protichemickej obrane (CBRN), žienijných prácach (EOD) a pri zmiernení utrpenia utečencov.

- Zriadenie registra spôsobilostí, ktoré sú poskytnuté v krátkom čase na podporu krajín.
- Zriadenie tréningových a výcvikových kapacít na rozvoj mnohonárodných spôsobilostí.

*plk. Ing. Gabriel Merňák – poradca, predstaviteľ pre vyzbrojovanie (NADREP)
Stála delegácia SR pri NATO*

Niektoré definície

1. Asymetrické ohrozenie = ohrozenie nekonvenčnými metódami a prostriedkami na preľštenie až elimináciu protivníka, využitie jeho slabín na vlastné posilnenie s cieľom uskutočniť útok s potenciálnym neprimeraným efektom (výsledkom).

2. Terorizmus = nezákonné, ohrozujúce použitie sily alebo násilnia proti jednotlivcom alebo majetku s cieľom donútiť alebo zastrešiť vlády a spoločnosť v záujme dosiahnutia politického, náboženského alebo ideologického cieľa.

3. Antiterorizmus = obranné opatrenia, pri ktorých sa používajú prostriedky na zníženie zraniteľnosti síl jednotlivcov a majetku, vrátane obmedzeného použitia vojenských či civilných prostriedkov.

4. Čelenie terorizmu = útočné (ofenzívne) opatrenia, ktoré sa používajú na zredukovanie zraniteľnosti síl jednotlivcov a majetku voči terorizmu, vrátane protiopatrení s použitím ozbrojenej sily či civilných prostriedkov.

5. Likvidácia vojenských výbušnín = detekcia, identifikácia, zaistenie miesta, odstraňovanie a následná úplná likvidácia podozrivej munície a výbušnín. Zahŕňa taktiež vojenské výbušniny, ktoré sa stali nebezpečnými starnutím alebo poškodením (vonkajšími vplyvmi).

6. Prieskum v oblasti vojenských výbušnín = prieskum zahŕňajúci vyhľadávanie, detekciu, lokalizáciu, umiestňovanie, označovanie, počiatočnú identifikáciu a oznamovanie o podozrivých vojenských výbušných predmetoch, ktoré vykonávajú agenti EOR (Explosive Ordnance Reconnaissance Agents) s cieľom definovať ďalší postup ich likvidácie.

7. Následný manažment = protiopatrenia, ktoré sa používajú na zmiernenie deštruktívnych následkov útokov, nehôd a katastrof.

Jeden cieľ nestačí

Vyučený baník, hudobník, vrchný radca oddelenia pohraničnej polície, poradca predsedu Nitrianskeho kraja, predseda občianskeho združenia. Dnes externý pedagóg Trenčianskej univerzity a doktor filozofie, kapitán v zálohe PhDr. Emil Solčanský (42).

Otec mu od malička vštepoval, že za žiadnu prácu sa v živote netreba hanbiť. Vedel, čo hovorí. Vychovával totiž deväť detí. Emila, jedného zo synov, dali rodičia vyučiť do Handlovej za baníka. Rodák z dedinky Hájske v okrese Šaľa to v oblasti geologického výskumu dotiahol až na predáka vrtného banského zariadenia. Po roku mu prišiel povolávací rozkaz. Stál pred prvým vážnym rozhodnutím v živote. Ísť na vojenčinu alebo miesto toho podpísať desať rokov práce v bani. Vypočul ale „vábenie sveta“ a nastúpil k pohraničnej strážii na južnú Moravu. Vrote bol jediný Róm. Vďaka svojmu prístupu k plneniu povinností sa vypracoval až na veliteľa poplachovej hliadky. Získal tiež viacero ocenení, napríklad Vzorný pohraničník, Strelec Ministerstva vnútra a po-dobne. Po vojne sa vrátil späť do bane. Už vtedy ale vedel, že hľadá niečo úplne iné. Impulzom pre podvedome očakávanú zmenu bol návrh jeho bývalého nadriadeného – stať sa vojakom z povolania. Po ročnom procese preverovania ho v roku 1984 prijali k Pohraničnej strážii do Sedleca u Mikulova v hodnosti rotného. „Už na učňovke som si uvedomil dôležitosť vzdelania. Pojem vzdelanie sa pre mňa stal synonymum pre úspech. Rozhodol som sa urobiť si maturitu a možno skúsiť aj vysokú školu,“ rozpráva Emil Solčanský. Úspešne zmaturoval a prijali ho aj na vysokú. Mal ale smolu. Vysokú školu Zboru národnej bezpečnosti v Bratislave po ročnom štúdiu zrušili a on sa vrátil späť k pohraničníkom. Teraz už ale v hodnosti poručíka. Vo svojom pôsobení na Morave do dotiahol až do funkcie vrchného radcu oddelenia pohraničnej polície. Túto funkciu zastával až do rozdelenia republiky.

S manželkou Máriou, s ktorou je dnes ženatý už 20 rokov, sa rozhodli vrátiť sa

domov – späť na Slovensko. Miesto si našiel v prá-pore opráv techniky v Nitre. Postupom času začal pôsobiť v skupine sociálneho riadenia vo zdvojenej funkcii výchovný referent – psychológ. „V tejto práci som sa našiel,“ rozpráva ďalej PhDr. Solčanský. „Riešil som problémy vojakov, profesionálov a postupom času aj členov ich rodín. Robili sme spolu rôzne spoločenské akcie. Už od štúdia na učňovke ma to ťahalo k hudbe. V prá-pore som tiež založil útvarovú kapelu a aj som v nej účinkoval.“ Túžba po vzdelaní ho ale hnala do ďalšieho štúdia. Absolvoval bakalárske štúdium a roku 1999 získal na Fakulte rómskej kultúry Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre magisterský titul. O tri roky neskôr, ako 38-ročný obhájl na Trnavskej univerzite rigoróznú prácu a získal doktorát z filozofie.

S manželkou Máriou sú spolu už 20 rokov

V roku 2002 bol nútený opustiť armádu zo zdravotných dôvodov.

Návrat do bane neprichádzal do úvahy. „Napadlo mi zužitkovať vedomosti a zručnosti, ktoré som získal počas môjho pôsobenia v armáde. Skúsenosti z poradenstva ma priviedli k myšlienke založiť si vlastnú vzdelávaciu inštitúciu. Dnes poskytujem sociálno-psychologické služby širokej verejnosti. Okrem iného sa zameriavam aj na spoluprácu s úradmi práce. Realizujem pre nich sociálno-psychologický tréning

dr. Emil Solčanský

určený najmä dlhodobo nezamestnaným občanom. Do dnešného dňa sa na týchto aktivitách zúčastnilo približne šesťsto ľudí,“ zoznamuje ma so svojím vstupom do civilného života dr. Solčanský. „Zastávam tiež funkciu predsedu občianskeho združenia Roma Levice. Jeho poslaním je pomáhať nielen ľuďom z radov rómskej komunity, ale všetkým, ktorí sú v núdzi,“

dodáva Solčanský. Jeho spolupracovník a podpredseda združenia Ing. Vladimír Lovász ho charakterizuje takto: „Vie sa nadchnúť pre vec a získať si ľudí. Je cieľavedomý a vytyčuje si vysoké ciele, veľakrát priekopníckeho charakteru.“

Od prvého augusta 2004 bol PhDr. Emil Solčanský menovaný do novovytvorenej funkcie poradcu predsedu nitrianskeho samosprávneho kraja. Rieši problémy rómskych komunít na Slovensku.

Svoje pôsobenie v poradenskej oblasti plánuje rozšíriť aj do ostatných regiónov Slovenska. Rómskej problematike sa chce do budúcnosti venovať čo najintenzívnejšie. „Mojím životným krédom je: Ži a nechaj žiť,“ zdôrazňuje. „Riadim sa ním a snažím sa podľa neho vychovávať aj svojich dvoch synov. V najbližšom čase ma ešte čaká dokončenie dizertačnej práce, no chcel by som toho v živote ešte veľa dosiahnuť. Bol by som rád, keby sa môj životný príbeh stal istým návodom, príkladom pre ostatných. Predovšetkým však pre členov rómskej komunity,“ končí rozprávanie „večný študent“ PhDr. Emil Solčanský.

Text a foto Vladislav VAVRINEC

Ocenená OBRANA

Ústredná rada Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov (SZPB) udelila 4. novembra 2004 dvojtyždenníku OBRANA ako prvému slovenskému médiu Pamätnú medailu k 60. výročiu SNP, oslobodenia Slovenska a víťazstva nad fašizmom.

Náš časopis získal toto vyznamenanie za novinárske rozvíjanie odkazu boja za slobodu a proti fašizmu. „Vo veľa médiách sa na boj obyvateľov Slovenska proti fašizmu postupne zabúda – či už to bolo na našom území alebo na západnom aj východnom fronte. Veľmi nás preto teší, že váš vojenský časopis sa obdobiu protifašistického odboja venuje naozaj systematicky. Víťame, že prinášate nielen komplexné historické údaje, ale verejnosti prezentujete aj doteraz často zabudnuté osobné príbehy ľudí. Takých, ktorí cez vojnu vedeli, na ktorej strane je pravda a nebáli sa za ňu riskovať aj svoju existenciu,“ povedal pri odovzdávaní Pamätnej medaily pre redakciu OBRANA jej šéfredaktorovi Pavlovi Vitkovi predseda SZPB Dr. Koloman Vida (na fotografii). Rovnakú Pamätnú medailu udelil K. Vida aj P. Vitkovi ako jednotlivcovi – novinárovi. Vyzdvihol pritom jeho publicistickú a scénaristickú tvorbu, ktorú prezentoval v dvojtyždenníku OBRANA, denníku Pravda, TV Markíza a v ďalších médiách. Fotografa OBRANY a člena SZPB Petra Dovinu ocenil K. Vida medailou SZPB. Dr. Vida uviedol, že si váži všetkých ľudí v mladom a strednom veku, ktorí sa síce nemohli cez vojnu zúčastniť na protifašistickom odboji, ale svojím vstupom do SZPB a činnosťou chcú rozvíjať tento odkaz. Mimochodom poznamenal, že otec P. Dovinu bol priamy účastník Karpatsko-duklianskej operácie, ale v SZPB sú vítaní všetci, ktorým sú aktivity a smerovanie tejto organizácie blízke. „Ak sa nám v najbližších rokoch nepodari získať mladú a strednú generáciu, naša činnosť i samotná existencia bude viac ako ohrozená. Informácie o SZPB, ktorý úzko spolupracuje s rezortom obrany, ako aj o všetkých aspektoch protifašistického odboja, ktoré uverejňujete vo vašom dvojtyždenníku, sú preto pre nás viac ako cenné,“ dodal K. Vida.

-red-, foto Peter DOVINA

V Centre simulačných technológií (CST) Národnej akadémie obrany maršala Andreja Hádika v Liptovskom Mikuláši sa v dňoch 27. – 29. októbra konalo veliteľsko-štábne cvičenie HAWK 2004. Zúčastnil sa na ňom rozšírený štáb Mnohonárodnej česko-poľsko-slovenskej brigády z Topoľčian (MNB), ako aj časti štábov jej podriadených práporov a oddielov z Martina, Pardubic a Glivíc. Operátori cvičenia, cieľom ktorého bolo zosúladiť činnosť štábov a podriadených jednotiek v plánovaní mierovej operácie a zosúladiť tiež spracovávanie bojových rozkazov so štandardami NATO, operačnými postupmi a národnými predpismi, boli príslušníci CST. HAWKu 2004 (kombinované cvičenie na mapách s využitím simulačných technológií) predchádzala plánovacia konferencia, na ktorej sa účastníci zoznámili s priestorom cvičenia a jeho charakteristikou. Analyzovali teritórium operácie z hľadiska demografických, hospodárskych, náboženských a kultúrnych aspektov, z hľadiska devastácie životného prostredia, stavu infraštruktúry a rozsahu humanitárnej pomoci. Taktiež určili výzbroj, logistické zabezpečenie, personálne otázky a priebeh cvičenia. Podobné cvičenia sa v zmysle plánov činnosti MNB uskutočňujú každoročne. Na september 2005 sú jej výcvikové úlohy naplánované do Vojenskej akadémie v Brne.

Dr. Alena HARAGOVÁ, NAO Liptovský Mikuláš

HAWK 2004

Sociálne zabezpečenie je nutnosť

Šieste zasadnutie rozšírenej Ústrednej rady Zväzu vojakov Slovenskej republiky (ÚR ZV SR) sa uskutočnilo 23. októbra v Trenčíne. Brigádný generál F. Bartko z GŠ OS SR informoval členov ústrednej rady o priebehu reformy OS SR. Členovia rozšírenej ÚR vyjadrili podporu plánovaným krokom, ktorých cieľom je zabezpečiť stabilizáciu našich ozbrojených síl. Ústredná rada znova vyslovila znepokojenie nad neustálymi snahami niektorých predstaviteľov zrušiť zákon o sociálnom zabezpečení ozbrojených zložiek. Profesionalizácia, ako aj reorganizácia ozbrojených síl bez zodpovedajúceho sociálneho zabezpečenia vojakov počas profesionálnej služby, ale aj po jej ukončení, nie je možná. ÚR podporila plánované rokovanie prezidenta zväzu plk. gšt. Michala Bohunického s ministrom obrany SR, ktorého cieľom je podpora krokov na zabezpečenie profesionalizácie ozbrojených síl, pripomienky k navrhovanému zákonu o štátnej službe ozbrojených síl, ako aj ekonomická podpora činnosti zväzu.

Ing. Tomáš ŠVEC, hovorca Zväzu vojakov SR

Z listov

V bratislavskej ZOO sa 26. septembra uskutočnili oslavy Dňa ozbrojených síl s NATO, na ktorom sa zúčastnili aj deti z detských domovov v Trnave, Domaníži, Bratislave, Bernolákove a z Detského domova a Domova sociálnych služieb v Malackách. Z reakcií adresovaných riaditeľovi kancelárie ministra Štefanovi Škultétymu, vyberáme z listu riaditeľky Detského domova v Trnave Mgr. Zuzany Bartovičovej: „Vážený pán riaditeľ, dovoľte mi vyjadriť poďakovanie za pozvanie na Deň Ozbrojených síl SR. Prosím Vás, odovzdajte páňovi ministrovi poďakovanie za fantastickú akciu, ktorá zapôsobil hlavne na chlapcov z nášho domova. Ďakujeme Vám v mene svojom a v mene našich detí za krásne prežitý víkend.“

...

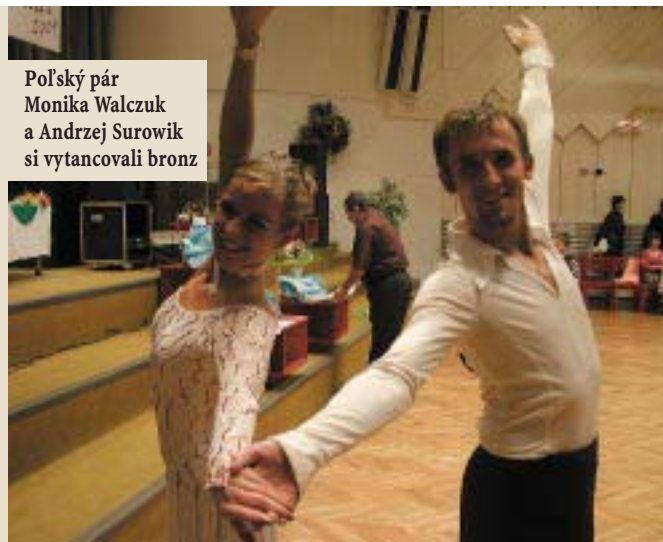
Rodina Vlčková a plk. v. v. Jozef Krajčír napísali poďakovanie ministrovi obrany SR Jurajovi Liškovi, z ktorého vyberáme: „Vážený pán minister, s odstupom času od pochovania generála Petra Emiliusa Vlčka si ja i celá jeho rodina uvedomujeme, s akým profesionálnym prístupom bol celý akt pohrebu vykonaný. Všetci prítomní s veľkou pietou k zosnulému a s veľkým obdivom k vašim príslušníkom vyjadrovali slová chvály nad celým priebehom. Poďakovanie patri i redaktorovi časopisu OBRANA Jozefovi Žiakovi, fotografovi Petrovi Dovinovi, ako aj redaktorovi armádného vysielania Plnej poľnej Bernardovi Rošteckému za profesionálny prístup k poslednej rozlúčke s generálom Vlčkom.“

Víkend elegancie a noblesy

Už XI. ročník otvoreného festivalu tanečného športu Považský pohár 2004, ktorého organizátormi sú Kultúrne a metodické centrum (KaMC), Tanečná škola Paškovcov a TK Dukla Trenčín, otvoril v sobotu 30. októbra na pôde KaMC v Trenčíne jeho náčelník pplk. Rastislav Frkáň. Zúčastnilo sa na ňom spolu 160 súťažiacich párov z tridsiatich klubov. Na najvyššiu vojenskú súťaž v tanečnom športe v SR pricestovali aj súťažné páry z Čiech, Maďarska a Poľska.

O atraktívny úvod festivalu sa postarali tanečníci z Tanečného klubu Dukla Trenčín. Divákov nadchli v priebehu galavečera aj svojím temperamentným prejavom pri predstavení novej choreografie na motívy muzikálu Chicago. „Tanečný šport má v Trenčíne dlhoročnú tradíciu. Verejnosť si zvykla navštevovať takéto podujatia a aj Považský pohár je už vo vedomí verejnosti výborne zapísaný,“ rozpráva spoluorganizátor súťaže Dušan Paška. „Tento ročník je špecifický hlavne výrazným presadzovaním sa mladých párov a nových tvárí na tanečnom parkete,“ dodáva Paška. No tancovanie predsa len nie je jednoduchou záležitosťou. Páry sa už poznajú z rôznych predchádzajúcich súťaží, a preto vedia, čo v kom je. Aj preto sa veľké prekvapenie pri vyhlasovaní víťazov v hlavných kategóriách nekonalo. „Obaja sa tancovaniu venujeme už viac ako desať rokov a musíme neskromne priznať, že sme víťazstvo v našej kategórii očakávali. Dá sa síce ťažko zrátať, koľké v poradí už toto víťazstvo je, ale radosť, ktorú z neho máme, je rovnaká ako z nášho prvého,“ zdôverujú sa víťazi v štandardných tancoch Eva Prnová (19) a Róbert Pavlík (22). Pri tanci chcú ostať ešte čo najdlhšie a medzi ich hlavné ciele do budúcnosti patrí umiestnenie sa v zahraničných súťažiach. „Trenčiansky tanec má v súčasnosti vybudovanú pomerne silnú základňu mladých ľudí, a to nás zaväzuje aj naďalej udržiavať a rozvíjať tradíciu tohto krásneho športu. Za kredit a úroveň, ktorú toto podujatie už roky dosahuje, patrí moje úprimné poďakovanie predovšetkým podpore Generálneho štábu OS SR, obetavosti príslušníkov KaMC Trenčín pri jeho organizácii, predstaviteľom TŠ Paškovcov a v neposlednom rade aj rodičom súťažiacich,“ povedal náčelník pplk. Frkáň.

Text Vladislav VAVRINEC
Foto autor a Jana Tureková

Poľský pár
Monika Walczuk
a Andrzej Surowik
si vytancovali bronz

Čo sa za mladi naučís:
Veronika Csemanová
a Radko Meško
(KTŠ Aknela Martin)

Temperament
v podaní TK Dukla
Trenčín (Chicago)

Eva Prnová
a Róbert Pavlík
opäť obhájili
svoje víťazstvo

Pohárové súťaže

štandardné tance:

Pavlík Róbert a Eva Prnová z TK Dukla Trenčín

latinské tance:

Kocse Gyorgy a Vaszily Veronika z Feeling Budapešť Maďarsko

Bodovacie súťaže

- v hlavnej kategórii A – štandardné tance:
Drobný Michal a Šimonová Monika z Gala Dance Club Bratislava
- v hlavnej kategórii A – latinskoamerické tance:
Horváth Zoltán a Krisza Mária z Botafogo Budapešť Maďarsko
- v hlavnej kategórii C – štandardné aj latinskoamerické tance:
Štefánek Anton a Bednárková Radka z TK Dukla Trenčín
- v kategórii juniorov II D – štandardné tance:
Lukáč Stanislav a Račeková Lenka z KTŠ Aknela pri PK Martin
- v kategórii juniorov II D – latinskoamerické tance:
Zahradníček Pavel a Vaculíková Šarka z KTS Swing Kroměříž
- v kategórii D – štandardné aj latinskoamerické tance:
Stehlík Samuel a Sokolová Gabriela z TK Dukla Trenčín

Memoriál nezabudnutého bojovníka

Ivan Hargaš, po ktorom je pomenovaný najznámejší slovenský vodácky memoriál

Tak, ako sa v Bratislave stal z Mosta Slovenského národného povstania Nový most (bohužiaľ), tak stratilo názov aj nemálo športových podujatí, ktoré mali v názve mená bojovníkov proti fašizmu. Najznámejšie vodácke podujatie na Slovensku, si však svoj názov (našťastie) zachovalo.

Kto to bol Ivan Hargaš, po ktorom bol pomenovaný aj tohtoročný 59. ročník jesenného memoriálu, ktorý organizoval bratislavský klub Tatran a na ktorom sa zúčastnilo 210 vodákov? Hovorí jeho synovec Juraj Hargaš: „Ivan bol vyučený jemný mechanik, ktorý slúžil cez vojnu v armáde slovenského štátu. Prebehol však k partizánom a stal sa príslušníkom oddielu Čapajev. Pôsobil v ňom ako míner. Počas Slovenského národného povstania v septembri 1944 kontroloval so svojim ruským spolubojovníkom na východnom Slovensku pri dedine Krivá Oľka podmínovaný most. Nikto už nezistí, ako to presne bolo, ale je fakt, že most práve vtedy vybuchol.“ Ivan Hargaš, športovec telom aj dušou, zomrel ako 22-ročný. Pred vojnou pretekal ako kanoista v páre s Gustávom Hermanom, ktorý bol aj reprezentant v basketbale a neskôr pôsobil ako docent na bratislavskej Fakulte telesnej výchovy a športu.

„Mimoriadne ma teší, že vedenie klubu Tatran, ktorý sídli v Karloveskej zátoke Dunaja,

ani na okamih nezaváhalo, že by sa Hargašovho memoriálu vzdalo alebo že by ho premenovalo. Tí ľudia, ktorí vedeli, že fašizmus je absolútne zlo a nebáli sa proti nemu bojovať, si predsa nezaslúžia, aby ich niekto hodil cez palubu,“ zdôrazňuje 60 rokov po víťazstve nad fašizmom Juraj Hargaš.

Text a foto
Pavol VITKO

Úspešná Silvia

Členka kulturistického oddielu VTJ Národnej akadémie obrany (NAO) maršala Andreja Hadika v Liptovskom Mikuláši por. Ing. Silvia Zvarová úspešne reprezentovala svoj oddiel na Grand Prix v Košiciach 26. septembra 2004, kde v súťaži body fitness žien obsadila 1. miesto. Tomuto víťazstvu predchádzala tiež úspešná účasť na Grand Prix Slovenska v Šuranoch, keď dva týždne predtým v body fitness žien v kategórii do 164 cm obsadila 2. miesto.

-hg-

Slová života

Pri počúvaní jednej rozhlasovej stanice sa mi dostala do uší reklama na istú značku motorových vozidiel. Slová o kúpe auta podfarbovala v pozadí podmanivá hudba vianočných spežovcov, s asi takýmto dovetkom: „Načo čakať na Vianoce, keď ich môžete mať už teraz.“ Pozrel som sa na kalendár a s hrôzou som zistil, že je 18. októbra...

Zabudnutý advent

Istý duchovný takto odpovedá na otázku, aký je jeho názor na vianočné koncerty počas adventu: „Je to hlúposť, ktorú sme si nechali vnútiť komerčným svetom. Ale odporúčam vzdorovať najmenej do 17. decembra, keď sa už začína bezprostredná príprava na Narodenie Pána. Pred týmto termínom by som žiadne ‘narodil sa...’ v kostole nedovolil.“

Má dnes zmysel prežívať a sláviť advent, keď každý má plno problémov, ktoré mu prináša tento čas? Je predsa potrebné, čím skôr sa dobre pripraviť a nachystať sa na Vianoce. Ako by sme teda mali prežiť adventné obdobie?

K sláveniu a prežívaniu adventu iste nepatrí napríklad dlhé ponocovanie s fľašou alkoholu. Skutočné prežívanie adventu spočíva v plánovaní a chystaní sa na Vianoce. No nie iba nakupovaním, ale predovšetkým tým, že si urobíme poriadok vo svojich vzťahoch, sám so sebou, s okolím, aj s Bohom.

V jednom mestečku sa začali diať čudné veci. Deti si zabúdali písať úlohy, dospelí vyzúvať topánky, keď šli spať, a nikto už nikoho nezdravil. Brány kostola ostávali zatvorené. Ani zvony nezvonili a nikto si už nepamätal modlitby. Raz v pondelok ráno sa učiteľ pýtal žiakov: „Prečo ste včera neprišli do školy?“ „Včera bola predsa nedeľa a v nedeľu škola nebýva.“ „Prečo?“ pýtal sa učiteľ. Žiaci nevedeli, čo povedať. Blížili sa Vianoce. „Prečo sa spievajú a hrajú koledy? Prečo sú na stromčeku sviečky?“ Nikto to nevedel. Malé mestečko bolo čím ďalej jednotvárnejšie a smutnejšie. Ľudia boli zo dňa na deň sebeckejší a hašterivejší. „Mám dojem, že som čosi zabudol,“ hovorievali mnohí. Až raz sa prihnal taký silný vietor, že rozkýval na kostole všetky zvony. Ten najmenší pritom zazvonil. Ľudia sa hneď zastavili a pozerali sa do výšky. Jeden človek vtom zvolal: „Už viem, zabudli sme na Boha!“

V prebiehajúcom adventnom čase prajem všetkým pamäť a pokoj v srdci i v rodinách.

mjr. PaedDr. ThLic. Stanislav Lipka
dekan VSVaP Trenčín

ktorú začiatkom novembra v Banskej Bystrici odovzdal štátny tajomník ministerstva obrany Martin Fedor (na snímke prvý zľava) predstaviteľom Úradu geodézie, kartografie a katastra. Donedávna išlo o úzkostlivo strážené údaje, ktoré doteraz slúžili len na vojenské účely. Dnes je všetko inak. Dielo v hodnote vyše 550 miliónov korún, ktoré spracovali špecialisti Topografického ústavu Centra riadenia operácií ozbrojených síl, je tak prístupné širokej verejnosti. Vojaci podľa štátneho tajomníka Martina Fedora aj takýmto spôsobom dokazujú, že sú prirodzenou súčasťou spoločnosti. „Údaje, ktoré sme sprístupnili, môžu pomôcť každému z nás.“ Mapy, ktoré spracováva bansko-bystrický ústav, sú podľa odborníkov podstatne podrobnejšie ako tie, s ktorými pracuje civilný sektor. Pomôžu pri plánovaní stavieb alebo navigácii vodičov na cestách. „Tieto informácie môže využiť v prípade záujmu aj bežný občan,“ zdôraznil podpredseda Úradu geodézie, kartografie a katastra Peter Vojtko. Ministerstvo obrany odovzdalo údaje, do ktorých v minulosti investovalo vyše pol miliardy korún. Štátny tajomník Martin Fedor v tom však problém nevidí. „Kataster je tiež ústredným orgánom štátnej správy. To v konečnom dôsledku znamená, že ušetrí peniaze daňových poplatníkov. Nemusí totiž financovať výskum a zber údajov, ktorý už spracovali ozbrojené sily.“

Text Martin KOVALIK, Foto Ondrej HAMLIK

Na dvojdnovom pracovnom stretnutí sa začiatkom novembra stretli v Bratislave tri desiatky hovorcov a dôstojníkov pre styk s verejnosťou pôsobiach v našom rezorte. Stretnutie iniciovalo oddelenie elektronických médií Vydavateľskej a informačnej agentúry MO SR a zastrešoval ho komunikačný odbor Kancelárie ministra. Prítomní sa zoznámili s novým systémom komunikácie v rámci regrutácie, s pripravovanými zmenami vo vojenských médiách a s ďalšími požiadavkami na ich prácu. Hlavnou témou skutočne otvorenej diskusie bolo posúdenie pripravovanej koncepcie masmediálnej politiky v rezorte ministerstva obrany. Riaditeľ komunikačného odboru Maroš Kemény aj hovorca MO SR Zenon Mikle zhodnotili doterajšiu prácu svojich kolegov. Zároveň sa informovali o náročnosti ich činnosti, ktorej nateraz v nie jednom prípade chýba aj základné materiálne vybavenie a niekedy aj ústretovosť zo strany nadriadených.

-pv-, foto Peter DOVINA

Rezortná ústretovosť v topografickej službe

Podrobný digitálny model reliéfu Slovenska, kompletná priestorová databáza či takmer 860 topografických máp. To všetko obsahuje zbierka,

*Na obed bude asi nejaká kalorická bomba.
Kuchári fasujú pušný prach.*

Do obchodu so zvieratami vtrhne rozčúlený chlap s ľadovým medveďom na reťazi a spustí na predavača:

- Kde je ten cvok, čo mi pred rokom predával bieleho škrečka?!

...

Na strome v hore sedí veverička a lúska orechy. Rozlúskne prvý a sú v ňom strieborné šaty. Rozlúskne druhý a vidí zlaté šaty, v treťom diamantové. Na to veverička vzdychne:

- Keď to takto pôjde ďalej, v zime umriem od hladu.

...

- Keby si v horách stretol medveďa, aké kroky podnikneš? - Čo najdlhšie!

...

Príde korytnačka k stromu a začne doň udierať hlavou. Na strome sedia ďatle a rozprávajú sa:

- Kedy jej už povieme, že je adoptovaná?

...

- Kde ste boli?

- S deťmi v ZOO.

- A zvieratká ste videli?

- Videli. Aj tigra. Prišiel ku kletke a urobil 'P-f-f-f-f'.

- Kecáš! Viem predsa, ako robí tiger. Robí v-r-r-r!

- Aj tak môže. Keď je otočený papulou.

7 x odpovedz

1. Konferencia Trendy rozvoja vzdušných síl OS SR sa začiatkom novembra 2004 uskutočnila v zotavovni:

- a) Tatranské Matliare
- b) Smrekovica
- c) Tatranské Zruby

2. Slávnosti spojené so 49. výročím zmluvy o neutralite Rakúskej republiky sa aj s účasťou zástupcov Ozbromených síl SR uskutočnili v dňoch 24. – 26. októbra vo viedenskom:

- a) Hofburgu
- b) Schönbrune
- c) Prátri

3. V ktorej z nasledovných krajín už dnes nepôsobia slovenskí vojaci v mierovej misii OSN?

- a) Eritrea
- b) Sýria – Golanské výšiny
- c) Cyprus

4. Zastarané stíhačky švédskeho pôvodu Saab Draken vo výzbroji rakúskeho letectva vystrieda:

- a) F-18 Hornet
- b) F-16
- c) Eurofighter

5. Súťaž v spoločenskom tanci Považský pohár sa nedávno uskutočnila v:

- a) Žiline
- b) Trenčíne
- c) Martine

6. Veliteľstvo vzdušných síl OS SR sa nachádza v posádke:

- a) Zvolen
- b) Sliač
- c) Prešov

7. Najväčší a najdôležitejší vojenský výcvikový priestor na Slovensku je:

- a) VVP Turecký vrch
- b) VVP Lešť
- c) VVP Zálubica

Správne odpovede: 1c, 2a, 3a, 4c, 5b, 6a, 7b

Fotozaujímavosť

Sandále víťazstva

Sandále na kruhovom betónovom podstavci – to je najdominantnejší národný pamätník v strede Asmary. V hlavnom meste subsaharského štátu Eritrea symbolizuje víťazstvo v skoro štyridsaťročnej oslobodzovacej vojne štvormiliónovej

krajiny proti desaťkrát väčšej Etiópii. Chabo vyzbrojení eritrejskí partizáni v nej bojovali za právo na existenciu vlastného štátu obutí najčastejšie len v lacných plastových sandáloch. O tom je ten symbol. Mali totiž proti sebe regulárne vystrojenú a vyzbrojenú etiópsku armádu, ktorú desaťročia podporoval bývalý východný blok. Vojna sa skončila pred piatimi rokmi predovšetkým zásluhou mierovej diplomacie OSN. Od januára 2001 až do tohto roku tu v rámci štvrttisícovej mierovej misie UNMEE pôsobili aj slovenskí vojaci. Hlavnú základňu mali v tábore pri mestečku Adi Quala, kde bola starostkou žena. Samozrejme, dlhoročná účastníčka partizánskych bojov.

Text a foto Pavol VITKO

S Ú D N I Č K A

Svojrázne vstúpil do nového roka vojak Marek. Oslavu si predĺžil ešte aj na druhého januára, keď sa vybral na vychádzku so svojím bratom Petrom, civilom.

Novoročná mela

Vrátil sa v značne podnapitom stave večer okolo trištvrté na deväť. V priestoroch stanovišťa dozorného vchodu vojenského útvaru začal aj s bratom zapárat do príslušníkov útvarovej zmeny. Po slovných vyhrážkach prišlo na rad fyzické napadnutie pomocníkov dozorného pri vchode, slobodníka Bartolomeja a vojaka Petra. Najprv civil Peter uštedril vojakovi Petrovi facku do tváre, vzápätí vojak Marek viackrát kopol slobodníka Bartolomeja do stehna a vojaka Petra kopol do priehlavku pravej nohy. Chcel ho ešte udrieť do tváre, nepodarilo sa mu to však, preto mu strhol hodnostné označenie a šnúry pre dozornú službu. Pomocníkom prispeli na pomoc ďalší triezvi vojaci a privolaná hliadka vojenskej polície bratov definitívne spacificovala. Vojak Marek skončil po použití hmatov a chvatov na útvaru vojenskej polície a jeho brata Petra si odviezli policajti.

Vyšetrovateľ vzniesol voči Marekovi obvinenia a začal trestné stíhanie pre trestné činy výtržníctva podľa § 202 ods. 1 Tr. zák. spáchaného v spolupáchateľstve v súbehu s trestným činom urážky medzi vojakmi podľa § 278 ods. 1 Tr. zák. a podľa § 277 ods. 1 písm. a/, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. Reči paragrafov porozumel Marek až po tom, čo bol uznaný vinným z týchto trestných činov. Osemmesačný úhrnný trest mu bude počas dvojročnej skúšobnej doby pripomínať, že do kasárni sa chodí v triezvom stave, už i preto, že súd mu zároveň uložil zákaz nadmerného požívania alkoholických nápojov počas celej skúšobnej doby.

plk. JUDr. Vladimír Peteja

P R Í B E H

Padla facka v sále

Na októbrovú prísahu prišiel k nášmu útvaru vo Vimperku plný autobus príbuzných vojakov z okolia Znojma. Medzi nimi bol aj otec vojaka Trochtu, ktorý bol zároveň starostom juhomoravskej obce Práče. Po skončení slávnostného aktu prísahy ma pán Trochta navštívil a pozval celú moju rotu na znojenské vinobranie. Bola to lákavá ponuka. Slovo dalo slovo a o krátky čas vyrazil plný autobus s vojakmi do Znojma a okolia. Ubytovaní sme boli v súkromí. Ja som spal u starostu, pána Trochtu. Večer sme šli na dedinskú veselicu. Pri zábave prišiel za mnou jeden mladík menšej postavy, oslovil ma a povedal mi: „Já su rotný“. Možno z dobrej vôle alebo z určitej frajeriny som mu len odvrkol: „Prosím ťa, však ty si ešte ani na vojenčine nebol!“ To som ale nemal povedať! Lebo aj keď výškou bol Moravák malý, mal asi tak 160 cm oproti mojim 182 cm, zrazu len vyskočil a vylepil mi také zacho, že som videl celé hviezdne nebo a snáď aj ďalšiu galaxiu. Pribehli usporiadatelia a zabránili ďalšej bitke. Ešte mi hučalo v hlave, keď sa človečik ku mne znovu hnal, ale tentoraz s vojenskou knižkou v ruke, kde stálo čierne na bielom, že po skončení vojenskej základnej služby bol prepustený do zálohy v hodnosti „rotný“. Aj keď som bol vtedy nadporučík, ospravedlnil som sa, že som podcenil jeho vojenskú kvalifikáciu a tým som ho urazil. On sa mi zasa ospravedlnil za dobre mierenú ranu. Vinobranie sme potom spolu prežili v priateľstve, ja však s mierne opuchnutou tvárou.

Táto facka bola pre mňa zároveň životným poučením, že nemám podceňovať nikoho, kto ma slušne osloví.

Tomáš Švec

TAJNÍČKA: RUSKÉ PRÍSLOVIE	štvorček (typ.)	toto	predchodca Dukly (šport. skr.)	ponor do vody	aróma po poľsky	Obrana	plukovník v nemeckej armáde	plemeno chladno- krvných koní	opité (zastar.)	POMÔCKY: Kruth, EŠ, Kamp, Ma Koa, em	ako, po rusky	Akadémia výtvarných umení	výrobcovia majoliky	prevaha
stupeň vývoja hmyzu						osobné zámeno				ozubový spoj, po česky				
hybná sila (kniž.)						štýl džez. hudby román E. Zolu				vymretý kočovník zvrtné zámeno				
Autor: Vojtech Kúkoľ	zašpinil	1 ženské meno												
rozum			omámila, omráčila elamská boh. Zeme								nástroj na holenie	symetrála náš hudob- ný skladateľ		
3										existovali sídlo v Nemecku				
škriepka (zastar.)				malá Ida	značka astátu osobné zámeno			hudobná značka tónu	húžval cíťoslovce povzdychu					
to, ono po anglicky			rímska štvorka špina, usadenina		žiadna osoba, nikto	bedáka, horekuje túz								
2														sídlo v okrese Pelhřimov v ČR
inakšie					chorvátsky ostrov				predné časti ľudských hláv					
popevok napodob. slová piesne					múčka z kukurmy				omamná látko výrob. z konopí					

Obrana súťaž

Ponorka triedy Kobben

Poľské vojenské námorníctvo prevzalo 20. októbra 2004 na nórskej námornej základni v Bergene piatu a poslednú hliadkovaciu ponorku triedy Kobben, ktorá bola pod menom KNM Kunna pôvodne súčasťou kráľovského nórskeho vojenského námorníctva. Štyri plavidlá Poľsko zaradilo s menami ORP Sokół (294), ORP Sep (295), ORP Bielik (296) a ORP Kondor (297) do činnnej služby v 3. ponorkovej flotile v Gdyni a piata ponorka slúži ako zdroj náhradných dielcov. Ponorky triedy Kobben vyrobila nemecká lodenica Rheinstahl-Nordseewerke v Emdene v rokoch 1964 – 1967. Všetky plavidlá komplexne zmodernizovali v rokoch 1990 – 1992. Poľské plavidlá pôvodnej triedy Kobben majú dĺžku 47,2 m, šírku 4,7 m a výšku 8,9 m. Štandardný výtlak je 430 t, výtlak pod vodou je 459 t. Ponorky sú vyzbrojené ôsmimi torpédometmi kalibru 537 mm. Maximálna hĺbka ponoru dosahuje 200 m, maximálna rýchlosť plavby po hladine je 12 uzlov (22,25 km/h), maximálna rýchlosť plavby pod hladinou je 18 uzlov (33,35 km/h). Úlohou ponoriek bývalej triedy Kobben v poľskom vojenskom námorníctve je ničenie hladinových a dopravných plavidiel protivníka, ničenie ponoriek, prieskum, vysadzovanie prieskumno-diverzných skupín, ochrana konvojov hladinových plavidiel a ochrana morských dopravných trás.

Text a foto Miroslav GYŮRÖSI

Správne odpovede z OBRANY č. 21/2004

č. 1 – z uhlíkových kompozitov

č. 2 – Božena 4

č. 3 – 4. októbra 1944

Výherca súťaže z OBRANY č. 21/2004

Ondrej Demeter, Dedinka

Vylúštenie krížovky z č. 21/2004

Chváľ priateľa verejne a karhaj ho medzi štyrmi očami.

Výherca krížovky z OBRANY č. 21/2004

Jaroslav Urbančok, Trnava

Otázka č. 1

Aký je výtlak ponoriek triedy Kobben pri plavbe pod hladinou?

Otázka č. 2

V ktorej ázijskej krajine rekonštruujú v súčasnosti slovenskí vojaci letisko?

Otázka č. 3

Kde sídli základná výcviková škola, ktorá otvorila nedávno svoje brány v súvislosti s prípravou nových profesionálnych vojakov?

Odpoveď spolu so spiatočnou adresou pošlite na korešpondenčnom lístku
najneskôr do 5. 12. 2004 na adresu redakcie:

Redakcia Obrana – Armáda, Vydavateľská a informačná agentúra MO SR, Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava

PRESVEDČENIE MOTIVÁCIA POSLANIE ODHODLANIE

VSTUP SLOVENSKA DO NATO OKREM INÝCH POZITÍV VYTVORIL PRIAZNIVÉ PODMIENKY PRE VZNIK PROFESIONÁLNEJ ARMÁDY, KTORÁ SA STALA SÚČASŤOU MEDZINÁRODNÝCH OZBROJENÝCH SÍL. PROFESIONALIZÁCIA ARMÁDY JE ÚZKO PREPOJENÁ S PROCESOM JEJ ŠPECIALIZÁCIE. TÁ SI VYŽADUJE NA VŠETKÝCH POSTOCH SKUTOČNÝCH PROFESIONÁLOV. ĽUDÍ, KTORÍ SA NA ZÁKLADE SVOJHO VNÚTORNEHO PRESVEDČENIA A OSOBNÉJ MOTIVÁCIE DOBROVOĽNE ROZHODNÚ PRE PROFESIU VOJAKA. NÁROČNÉ POVOLANIE PROFESIONÁLNEHO VOJAKA JE DEKLARÁCIOU MORÁLNEJ SÍLY A PSYCHICKEJ VYSPELOSTI JEDNOTLIVCA, KTORÝ SVOJE POVOLANIE VNÍMA PREDOVŠETKÝM AKO POSLANIE.

www.profesionalnaarmada.sk

infotopka 0800 13 24 13